ҚИШЛОҚ ҲАҚИҚАТИ

1993 йил 4 сентябрь
ШАНБА
№ 102 (5.543).
СОТУВДА ЭРКИН НАРХДА

Ўзбекистон Республикаси ижтимоий-сиёсий газетаси • 1974 йил 1 январдан чиқа бошлаган

ЎН ИККИНЧИ ЧАҚИРИҚ ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ОЛИЙ КЕНГАШИНИНГ ЎН УЧИНЧИ СЕССИЯСИ ТЎҒРИСИДА

АХБОРОТ

2 сентябрь куни Тошкентда ўн иккинчи чақириқ Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгашининг ўн учинчи сессияси очилди. Мажлисни Олий Кенгаш Раиси Ш. Йўлдошев бошқарди.

Олий Кенгаш мандат комиссиясининг раиси Ш. Мирзиёев маърузасини тинглаб, бўшаб қолган ўринларга сайланган қуйидаги Ўзбекистон Республикаси халқ депутатларининг ваколатларини тўғри деб топди: Китоб туманидаги «Навбаҳор» жамоа хўжалик ширкатининг бригадири П. Абдуллаев, Фарғона шаҳри ҳокими А. Отабоев, Хоразм вилояти ҳокими М. Жуманиёзов, Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгашининг Раиси Р. Йўлдошев, Фарғона тумани «Иттифоқ» жамоа хўжалигининг механизатори К. Қорабоев, Муборак газни қайта ишлаш заводининг темирчиси К. Мўминов, Ўзбекистон Республикасининг Бош прокурори Б. Мустафоев, Наманган вилояти ҳокими Б. Рапиғалиев, Жомбой туманидаги «Зарафшон» жамоа хўжалигининг бригадири С. Саломов, Тошлоқ туманидаги М. Эргашев номли жамоа хўжалигининг бригадири П. Сулаймонов, Сўх туманидаги «Сўх» давлат хўжалигининг бригадири Л. Хўжаева, Комсомолобод туманидаги Мирзаахмедов номли давлат хўжалигининг бригадири А. Шералиев, «Ўзбекхиммаш» заводининг ишчиси А. Йўлдошев.

Депутатлар кун тартибини тасдиқладилар ва котибиятни сайладилар.

Ўзбекистон Республикасининг Президенти Ислом Каримов Олий Кенгаш сессиясида Ўзбекистоннинг иқтисодий сиёсати устивор йўналишлари ҳақида муфассал маъруза қилди.

Президент маърузаси юзасидан Олий Кенгаш қарор қабул қилди.

Сўнгра маҳаллий давлат ҳокимиятлари, фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органлари ҳақидаги, республика Олий мажлисига сайлов тўғрисидаги қонунлар лойиҳалари кўриб чиқилди. Шу масалалар юзасидан Олий Кенгаш Раисининг ўринбосари Э. Халилов маъруза қилди. Дастлабки икки қонун қабул қилинди. Олий мажлисга сайлов тўғрисидаги қонун лойиҳаси эса дастлабки тарзда қабул қилинди.

Олий Кенгаш қимматли қоғозлар ва фонд биржаси, давлат статистикаси ҳақидаги қонунларни ҳам қабул қилди. Айрим қонун ҳужжатларига ўзгартишлар ва қўшимчалар киритилди. Шу масалалар юзасидан Иқтисодий ислоҳот, бюджет сиёсати ва маҳаллий ўзини ўзи бошқариш комитетининг раиси Э. Хўжаев маъруза қилди.

Депутатлар судлар тўғрисидаги, республиканинг фуқаро процессуал кодекси ҳамда жиноят процессуал кодексига ўзгартишлар ва қўшимчалар киритиш ҳақидаги қонунларни қабул қилиш юзасидан моддама-модда овоз бердилар. Судьяларнинг малака ҳайъати, судьяларнинг малака тоифалари, суд ходимларининг мансаб тоифалари, ҳарбий судлар фаолиятини ташкил этиш тўғрисидаги низомни қабул қилдилар. Мазкур масалалар юзасидан республика Олий судининг раиси У. Мингбоев маъруза қилди.

Олий хўжалик суди раисининг ўринбосари М. Умаров маърузаси тингланиб, республика хўжалик процессуал кодекси қаул қилинди. Сўнгра Олий Кенгаш меҳнат ҳақидаги қонунлар кодексига ўзгартишлар ва қўшимчалар киритди.

Маданият ва маданий меросни асраш комитетининг раиси П. Қодиров Ўзбек имлосини лотин графикасига ўтказиш тўғрисидаги қонун лойиҳаси ҳақида маъруза қилди. Бу қонун ҳам қабул қилинди.

* * *

Ўн иккинчи чақириқ Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгашининг ўн учинчи сессияси 3 сентябрь куни ўз ишини давом эттирди. Мажлисни Олий Кенгаш Раиси Ш. Йўлдошев бошқарди.

Маданият ва маданий меросни асраш комитетининг раиси П. Қодиров Ўзбекистон Республикаси орденлари ва медаллари намуналарининг эскизларини тайёрлаш қандай бораётгани, шунингдек виждон эркинлиги ва диний ташкилотлар ҳақидаги республика қонунига ўзгартишлар ва қўшимчалар киритиш тўғрисидаги қонун лойиҳаси ҳақида ахборот берди. Депутатлар орденлар ва медалларнинг эскизларини кенг муҳокама қилиш учун оммавий ахборот воситаларида эълон қилиш тўғрисида қарор қабул қилдилар. Виждон эркинлиги ва диний ташкилотлар тўғрисидаги қонунга тузатишлар қабул қилинди.

Деҳқончилик-саноат мажмуи ва сув хўжалиги комитети раиси Ш. Мирзаевнинг маърузаси юзасидан ветеринария тўғрисида қонун қабул қилинди.

Депутатлар қимматли ва йўқолиб бораётган ўсимлик ҳамда ҳайвонлар турларини муҳофаза этишни кучайтириш ҳамда улардан фойдаланишни тартибга солиш тўғрисида қарор қабул қилдилар. Мазкур масала юзасидан илм-фан ва экология комитетининг раиси А. Жалилов ахборот берди.

Сессияда фуқароларнинг пенсия таъминоти тўғрисидаги қонун қабул қилинди. Мазкур масала юзасидан ветеранлар ишлари ва ёшларга доир сиёсат комитетининг раиси А. Аъзамхўжаев сессияда маъруза қилди.

Олий Кенгаш республикадаги физик — жўғрофий жойлар ҳамда бошқа топонимик объектлар номларини тартибга солиш тўғрисида қарор қабул қилди. Ҳиндистон Республикаси, Германия Федератив Республикаси, Туркия Республикаси билан тузилган давлатлараро ва ҳукуматлараро шартномалар ҳамда битимлар, шунингдек, давлатлараро банк таъсис этиш ҳақидаги битим тасдиқланди.

Депутатлар уруш қурбонлари ҳақидаги Женева конвенциясига, халқаро тусдаги ва халқаро тусга эга бўлмаган қуролли можароларнинг қурбонларини ҳимоя қилиш тўғрисида Женева конвенциясига қўшимча протоколга Ўзбекистоннинг қўшилиши ҳақидаги таклифни маъқулладилар. Ўзбекистон Республикаси матбуот ва оммавий ахборот воситалари ходимлари кунини белгилаш тўғрисидаги қонун қабул қилинди.

Олий Кенгаш Ўзбекистон Республикаси Президентининг фармонларини ва Олий Кенгаш раёсатининг қарорларини тасдиқлади.

Олий кенгаш сессиясида Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов нутқ сўзлади.

Шу билан ўн иккинчи чақириқ Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгашининг ўн учинчи сессияси ўз ишини тугаллади.

Ўн иккинчи чақириқ Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгашининг ўн учинчи сессияси ишидан лавҳалар.
Махсус мухбиримиз Н. Муҳаммаджонов олган суратлар.

Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгашининг Қарори

УЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИ И. КАРИМОВНИНГ «УЗБЕКИСТОН ИҚТИСОДИЙ СИЕСАТИНИНГ УСТИВОР ЙУНАЛИШЛАРИ ТУҒРИСИДА»ГИ АХБОРОТИ ҲАҚИДА

Ўзбекистон Республикаси Президенти И. Каримовнинг «Ўзбекистон иқтисодий сиёсатининг устивор йўналишлари тўғрисида»ги ахборотини тинглаб, Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгаши қарор қилади:

1. Ўзбекистон Республикасида бозор иқтисодиётини босқичма-босқич жорий этиш йўлида амалга оширилаётган ишлар тўла маъқуллансин ва Ўзбекистон Республикаси Президенти И. Каримовнинг «Ўзбекистон иқтисодий сиёсатининг устивор йўналишлари тўғрисида»ги ахборотида баён этилган асосий қоидалар ҳамда хулосалар қўллаб-қувватлансин, улар раҳбарлик ҳамда ижро этиш учун қабул қилинсин.

2. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси, Қорақалпоғистон Республикаси Олий Кенгаши ва Вазирлар Кенгаши, вилоятлар, шаҳарлар ва туманларнинг ҳокимлари Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгашининг ўн учинчи сессиясида Ўзбекистон Республикаси Президенти И. Каримов илгари сурган бош тамойиллар ва вазифаларга асосланган ҳолда иқтисодий ислоҳотни изчил ривожлантиришга, халқ хўжалигини янада барқарорлаштиришга, Ўзбекистоннинг иқтисодий мустақиллигига эришишга қаратилган аниқ чора-тадбирларни ишлаб чиқсинлар ва амалга оширилишини таъминласинлар.

Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгашининг Раиси
Ш. ЙЎЛДОШЕВ.
Тошкент шаҳри,
1993 йил 2 сентябрь.

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг Қарори

1993 ЙИЛГИ ПАХТА ҲОСИЛИНИ ЙИҒИБ-ТЕРИБ ОЛИШГА ТАЙЁРГАРЛИКНИ ТУГАЛЛАШ ВА УНИ УЮШҚОҚЛИК БИЛАН ЎТКАЗИШ ТАДБИРЛАРИ ТЎҒРИСИДА

Вазирлар Маҳкамаси хўжаликларнинг ҳуқуқлари ва мустақил иш кўриш имкониятлари кенгайтирилганлигига қарамай, кўпгина вилоят ва туманларда йиғим-терим мавсумига, хусусан машина теримига тайёргарлик ишида пароканадалик ва сусткашлик намоён бўлаётганини қайд этади.

Бухоро, Сирдарё ва Қашқадарё вилоятларининг хўжаликларида дефолиация ўтказиш учун ишлатиладиган чанглагич - пуркагичларнинг 25-30 фоизи таъмирланмаган.

Қишлоқ хўжалиги вазирлиги, «Ўзқишлоқкимё» республика илмий-ишлаб чиқариш бирлашмаси дефолиантларни етказиб бериш масалаларини тезкорлик билан ҳал этмаётирлар. Дефолиантларни пуркагичларга қуйиб берадиган пунктларни насослар, ўт ўчириш воситалари, махсус кийим-кечак ва муҳофаза воситалари билан таъминлаш тугалланмаган.

Қашқадарё вилоятида 30, Навоий вилоятида 32, Сирдарё ва Жиззах вилоятларида 25 фоиз пахта териш машиналари мавсумга тайёр эмас. Кегайли, Мирзачўл, Чироқчи, Шароф Рашидов, Ховос, Оққўрғон, Чиноз, Навбаҳор, Учқўрғон, Поп, Олтиариқ туманларида эса, машиналарнинг атиги 50-55 фоизи тайёр. Қорақалпоғистон республикаси, Самарқанд ва Сирдарё вилоятлари хўжаликларида кўрак териш ва чувиш машиналарининг 35 фоиздан ортиғи таъмирлашни талаб этади.

Янги пахта ҳосилини қабул қилиб олиш ва қайта ишлашга тайёргарлик қониқарсиз бормоқда. Пахта тозалаш заводларининг атиги 20 фоизида ва тайёрлов пунктларининг ярмида таъмирлаш ишлари тугалланган. 128 та қуритиш-тозалаш цехлари ишга тайёр эмас.

Ҳамма жойда дала шийпонларини, хирмонларини, тарозиларни таъмирлаш кечиктирилаётир, пахтани қўлда териш учун этаклар етишмайди. Бу ишда айниқса Андижон, Қашқадарё, Навоий, Самарқанд, Сурхондарё ва Фарғона вилоятларида қолоқликка йўл қўйилмоқда.

Ҳукумат томонидан катта ёрдам кўрсатилаётганига қарамай, Қишлоқ хўжалиги вазирлиги ва унинг жойлардаги идораларининг, кўпгина хўжаликларнинг раҳбарлари иқтисодиётни соғломлаштириш, ички хўжалик иқтисодиёти воситаларини такомиллаштириш масалаларига етарли эътибор бермаётирлар.

Пахта йиғим-теримига тайёргарликдаги мавжуд бу камчиликлар шундан далолат берадики, Қишлоқ хўжалиги вазирлиги, «Ўзқишлоқхўжаликтаъминоттаъмир», Ўзбекистон Қишлоқ хўжалик фанлари академияси, Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши, вилоятлар ҳокимликларининг амалий ишида эски маъму-

(Давоми 3-бетда).

ЎЗБЕКИСТОН ИҚТИСОДИЙ СИЁСАТИНИНГ УСТИВОР ЙЎНАЛИШЛАРИ

Президент Ислом КАРИМОВнинг ўн иккинчи чақириқ Ўзбекистон Олий Кенгаши ўн учинчи сессиясида сўзлаган нутқи

Муҳтарам халқ ноиблари!

Истиқлолимизнинг машаққатли, фидокорона меҳнат билан ўтган, икки йили орқада қолди.

Бу йиллар бой имкониятларга эга бўлган республика ва унинг аҳолисини танг ҳолатдан, моддий ва маънавий инқироздан чиқариш, миллий давлатимиз пойдеворини қуриш, иқтисодиётимизни сифат жиҳатдан янги босқичга кўтариш йиллари бўлди.

Ўзбекистонни жаҳонга намоён қилиш, ахборот ва иқтисодий жиҳатдан четлаштириш ҳолатига барҳам бериш, жаҳон ҳамжамиятининг бошқа мамлакатлари қаторида тенг бўлиб олиш сари интилиш йўллари бўлди.

Мустақилликнинг икки йили — кўҳна тарихимизни, тарихда бизга ажратилган ўрнимизни чуқур англаш йиллари бўлди.

Бу йиллар шу ҳолатларнинг сабабларини мафкуравий ақидалардан холи равишда ақл-идрок билан таҳлил қилиш йиллари бўлди. Энг муҳими, мустақилликнинг дастлабки йиллари ўз истиқлол ва тараққиёт йўлимизни собитқадамлик билан излаш, Ўзбекистонни эркин, қудратли ва гуллаб-яшнаётган мамлакатга айлантириш йўлидаги интилиш даври бўлди. Бу даврда биз ўзлигимизни англаш йўлида улкан қадам қўйдик, ўзимизнинг тарихий йўлимизни танлаб олдик.

Ҳаётимизни, жамиятимизнинг асосий тамойилларини ва давлатимизнинг сиёсий-ижтимоий, ҳуқуқий, иқтисодий тузилмаларини ҳал қилувчи, умуминсоний қадриятларга асосланган эркин демократик келажагимизни аниқ белгилаб берган Асосий Қонун — Конституциямизни қабул қилдик.

Ҳурматли дўстлар! Дунёда умумий йўл-йўриқлар, ўхшаш андозалар йўқ. Шунингдек жаҳонда бир-бирига мутлақо ўхшаш кишилар бўлмаганидек, айнан ўхшаш давлатлар ҳам йўқдир.

Бизнинг ўз истиқлол ва тараққиёт йўлимиз республиканинг ўзига хос турмуш тарзини, шарт-шароитлари ва хусусиятларини халқ анъаналари ва урф-одатларини ҳар томонлама ҳисобга олишга асосланган.

Айни пайтда, бизнинг йўл жаҳон амалиёти тўплаган, иқтисодий жиҳатдан ривожланган давлатлар қаторига ўтган мамлакатлар орттирган ижобий тажрибаларни ҳам ҳисобга олади.

Ўзбекистон танлаб олган йўл — **республика ва унинг халқининг манфаатларига ниҳоятда мос келадиган ижтимоий жиҳатдан йўналтирилган бозор иқтисодиётини шакллантиришга қаратилган иқтисоддир.**

Иқтисодий ислоҳотлар сиёсий манфаатларга бўйсундирилган жойларда иқтисодиёт батамом барбод бўлади. Аҳолининг аҳволи кескин ёмонлашади. Ижтимоий зиддиятлар кучая бориб, тангликка олиб келади. Сиёсий кураш ботқоғига ботиб қолган бир қанча мамлакатларнинг аччиқ тажрибаси шундан далолат беради.

Биз иқтисодни ҳар хил сиёсий мафкурадан устун қўйиб шу соҳада бўлган муаммоларни ҳал қила бориб, ижтимоий барқарорликни таъминлаяпмиз. Бутун жамиятимизни янгилаш асосини ва инсон учун муносиб шарт-шароитлар яратаяпмиз.

Иқтисодий ислоҳотларни ўтказишга янгича ёндошувларни ҳаётнинг ўзи тақозо этаяпти. Иқтисодий ислоҳотлар моҳиятини чуқурроқ идрок этиш, уларнинг ҳаётий зарурлигини аниқ-равшан англаб етиш лозим. Республикадаги ҳар бир раҳбар, ҳар бир ходим, илғор фикрловчи ҳар бир одам ислоҳотлар ғояси билан яшаши лозим.

Шундай шароитда иқтисодий дастуримизнинг устувор йўналишларини яна бир бор аниқлаб олиш зарурати туғилади. Бор ҳақиқат шундайки, бу босқичда ижтимоий-иқтисодий муаммоларни бир вақтнинг ўзида бирдан ҳаммасини ҳал қилиш мумкин эмас.

Шу сабабли, ислоҳотларнинг йўналишларини белгилаб олиш вақтида шундай асосий бўғинларни топиш муҳимки, уларнинг ёрдамида яқин давр ичида муаммоларнинг бутун мажмуини ҳал этиш мумкин бўлади. Уларнинг кўпини биз сизлар билан бир неча маротаба муҳокама қилгандик. **Айни пайтда уларни ҳаммасини бир-бири билан ўзаро узвий ҳолда боғлаб кўриб чиқиш жуда муҳимдир.**

(Давоми иккинчи бетда).

Далалардан дараклар

ТЕРИМ БОШЛАНДИ

Ўзбекистон деҳқонлари пахта ҳосилини йиғиб-териб олиш мавсумини келгуси йил ҳосили учун уруғлик пахтани териб олиш билан бошладилар.

Деҳқонлар баракали ҳосил етиштириш учун жуда кўп қийинчиликларни бартараф этиб ишладилар. Энди асосий мавсум бошланди: 4 миллион 300 минг тоннадан ортиқ «оқ олтин» йиғиб-териб олиниши лозим.

Далаларда мўл ҳосил етишмоқда. Ҳозир жойларда ҳосил учун курашнинг ҳал қилувчи босқичига қизғин тайёргарлик кўрилмоқда. Йиғим-терим мавсумида бир қанча вазирликлар ва идораларнинг ташкилотлари ҳамда бўлинмалари иштирок этади. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг учинчи сентябрь куни эълон қилинган қарорига мувофиқ, уларга аниқ вазифалар белгилаб берилган. Қарорда бу йилги пахта ҳосилини йиғиб-териб олишга тайёргарликни тугаллаш ва теримни уюшқоқлик билан ўтказишга қаратилган тадбирларни деҳқонлар, барча дала меҳнаткашлари амалий кўрсатма деб кутиб олдилар.

Пахтакорлар терилган пахта учун кўпроқ ҳақ тўланишидан, янги харид нархларидан мамнун бўлишмоқда. Бу моддий рағбатлантириш чоралари. Барча ташкилий муаммоларнинг муваффақиятли ҳал этилиши «оқ олтин» ҳосилини нобуд қилмай йиғиб-териб олишда пахтакорларга катта мадад бўлади.

(ЎзА).

«ЮЛДУЗ»ДАН ЯРАЛГАН ХИРМОН

Маълумки, Ўзбекистон Республикаси Фанлар академияси «Биолог» илмий ишлаб чиқариш бирлашмаси олимлари томонидан пахтанинг янги «Юлдуз» нави яратилган эди. Жорий йилнинг эрта баҳорида бу нав хўжалигимизнинг 25 гектар қўриқ ерига экилди. Чигит бир текис униб чиқди. Тўрт марта комплекс ишлов берилди. Ўз вақтида ўғитлантирилиб, қондириб суғорилди. Июнь ойидаёқ ғўзалар шоналай бошлади. Ҳар тупида 15-18 тадан бўлиқ кўсак пайдо бўлди. Август ойи ўрталарида бошқа майдонлардаги ғўзалар эндигина битта-иккита очилаётган пайтда «Юлдуз» нави экилган майдонлардаги пахта эса тўлиқ очилди. Республикамиз мустақиллигининг икки йиллиги арафасида 50 тонна пахта териб олинди. Ҳали далада ҳосил мўл. Бугун-эрта иккинчи теримга киришамиз. Яна 50 тонна пахта териб олиб ҳосилдорликни 40 центнерга етказамиз. Бу мустақиллик байрамига бизнинг дебоча совғамиздир. Келаси йилдан бошлаб эртапишар ва ҳосилдор бу навни хўжалигимизнинг барча майдонларига экиш режалаштирилмоқда. Ҳосилдан бўшаган майдонларга такрорий экин экиш мумкин. Бу эса ўз навбатида қишлоқ хўжалигида улкан имкониятдир.

Хўрозали
ТОШПЎЛАТОВ,
Ғузор туманидаги К. Маркс номли жамоа хўжалиги бошқаруви раиси.

ТЎҚҚИЗ ОЙЛИК РЕЖА БАЖАРИЛДИ

Наманган районидаги «Зарбдор» жамоа хўжалиги чорвадорлари республикамиз мустақиллигининг икки йиллиги байрамини муносиб меҳнат совғалари билан кутиб олдилар. Улар август ойининг биринчи ярмигача давлатга 72 тонна гўшт сотиб, шу йилнинг тўққиз ойлик режасини ортиғи билан уддаладилар.

Жамоа хўжалиги чорвадорлари гўштга топшириладиган бўрдоқиларни юксак зооветеринария талаблари асосида парвариш қилиб, уларнинг ўртача тирик вазнини 422 килограммдан етказдилар.

Чорвадорлар меҳнати эъзозланиб, турмуш тарзи яхшиланиб бормоқда. Шунинг учун ҳам улар кўтаринки руҳда ҳалол меҳнат қилишмоқда. Умаржон Тошпўлатов, Олимжон Бекназаров каби тажрибали молбоқарларнинг ғайрат-шижоати туфайли хўжалик чорвадорлари юксак марраларни кўзлаб меҳнат қилишмоқда.

А. ҚОРАБОЕВ,
«Қишлоқ ҳақиқати» мухбири.

ЎЗБЕКИСТОН ИҚТИСОДИЙ СИЁСАТИНИНГ УСТИВОР ЙЎНАЛИШЛАРИ

(Давоми. Боши биринчи бетда).

Хўш, бугунги кунда республика иқтисодий дастурининг моҳиятини ташкил этувчи энг асосий устиворликлар ва йўналишлар нималардан иборат?

Биринчидан,. Бозор муносабатларига ўтиш — иқтисодий дастуримизнинг асосий мазмунини ташкил этади. Бизнинг принципларга мувофиқ бозор иқтисодиётига босқичма-босқич ўтиш керак. Авваламбор, ўзини оқламаган маъмурий-буйруқбозлик бошқарув принципларидан, ўта марказлаштирилган тақсимлаш системасидан, шаклланган текисчилик ва боқимандалик психологиясидан қатъиян воз кечиш лозим.

Бозор муносабатларига ўтиш инсоннинг ижодий ва меҳнат салоҳиятини намоён қилишга, боқимандаликни бартараф этишга, йўқолиб кетган эгалик туйғусини қайта тиклашга имкон беради. Фақат бозоргина маҳсулот ишлаб чиқарувчининг ҳукмини бартараф этиб, республиканинг ғоят катта бойликларидан самарали фойдаланишни таъминлай олади.

Шу борада бугунги босқичда олдимизда турган энг муҳим масалалардан:

биринчидан: **давлат тасарруфидан чиқариш ва хусусийлаштириш** йўли, янги пайдо бўлаётган нодавлат, яъни ишлаб чиқариш фаолияти билан шуғулланаётган ва аҳолига хизмат кўрсатаётган хусусий, акционерлик, коллектив ва бошқа корхоналарни қўллаб-қувватлаш билан аралаш, кўп-тармоқли иқтисодиётни шакллантиришдир;

иккинчидан, **нарх-навоdescribed ларни босқичма-осқич эркинлаштириш**, монополияга қарши қаттиқ сиёсат ўтказиш, давлат корхоналарининг фаолиятини тижоратлаштириш ҳисобига рақобат муҳитини вужудга келтириш;

учинчидан, **бевосита хўжалик алоқаларини ҳар томонлама ривожлантириш, товарлар, сармоя, иш кучи ва бошқа бозорларни шакллантириш** борасидаги чора-тадбирларни амалга ошириш, бозор инфраструктурасини вужудга келтириш, бозор шароитида ишлай оладиган малакали кадрлар тайёрлашдир.

Бозор иқтисодиётига ўтиш биринчи навбатда ҳаётимизда, иқтисодиётимизда барқарорликка эришиш билан чамбарчас боғланган. Шунинг учун ҳам иқтисодиётни, молиявий аҳволни барқарорлаштириш — иқтисодий ислоҳотларимизни амалга оширишнинг муҳим шартидир.

Иқтисодиёт барқарор ишлагандагина бозор муносабатларига муваффақиятли ўтиш мумкин. Ҳозирги вазият тангликни бартараф этиш ва пулнинг қадрсизланишини жиловлашни тақозо этмоқда. Аҳолининг турмуш даражасини кескин ёмонлашувига йўл қўймаслик керак. Бунинг учун тезкорлик билан, қаттиқ, баъзида кўпчиликка хуш келмайдиган чоралар қўрилиши зарур. Иқтисодиётни барқарорлаштириш — бозорни шакллантириш йўлидаги қонуний ва муқаррар босқичдир. Биз иқтисодиётни барқарорлаштира бориб, бозор муносабатларини нормал ривожлантириш учун зарур шарт-шароитларни вужудга келтирамиз.

Шу мақсад учун:

биринчидан, қатъий молиявий сиёсат ўтказиш. Бундан буён ҳам бюджет маблағлари қаттиқ назорат остида давлат томонидан даромад тушишига қарабгина ажратилиши лозим. Солиқ сиёсати ҳам янада такомиллаштирилиши зарур. Иқтисодий вазиятни умумий тарзда соғломлаштириш бюджетнинг даромад қисми кўпайишининг асоси бўлиши керак. Бу эса солиқ солинадиган базани кенгайтириш имконини беради. Давлат ва корхоналарнинг молиявий маблағлари алоҳида ажратилиши лозимлиги муҳим қоидадир. Корхоналар ўз маблағларига ёки тижорат банкларининг кредитига умид қилишлари керак;

иккинчидан, кредит-банк тизимини, пул муомаласини мустаҳкамлаш, валюта муносабатларини тартибга солиш. Банк кредитлари биринчи навбатда халқ истеъмол моллари, қурилиш материаллари, қишлоқ хўжалик ҳамда бошқа ҳаётий муҳим маҳсулотлар ишлаб чиқаришни кўпайтиришни таъминлайдиганларга берилиши лозим. Айни вақтда асоссиз кредит экспансиясига, заём маблағлари сочиб юборилишига йўл қўймаслик қатъий қоидадир. Бугунги кунда банклар инвестиция дастурларининг қатнашчиларидан бири, ҳар бир тармоққа тўғридан-тўғри қўйиладиган сармояларнинг кафиллари бўлишлари керак;

учинчидан, ишлаб чиқаришни барқарорлаштиришга кўмаклашиш, ишлаб чиқариш ва инвестиция фаолиятини рағбатлантириш. Ишлаб чиқаришни қайтадан тикламай туриб, ички молиявий ва ижтимоий барқарорликка умид боғлаб бўлмайди;

тўртинчидан, пулнинг қадрсизланишига ва монополияга қарши таъсирчан чора-тадбирларни ўтказиш, монополист корхоналарнинг улгуржи ва чакана нархларни ошириб юборишларга йўл қўймаслигидир.

Иқтисодий дастуримизнинг стратегик вазифаси — иқтисодимизнинг таркибини қайта қуришдир.

Иқтисодиётимизнинг бир ёқлама хом ашёга йўналтирилганлигини қатъиян бартараф этиш ички сиёсатимизнинг энг муҳим устувор йўналишидир. Стратегик жиҳатдан ўсишга эришмоқ учун ишлаб чиқариш структурасини ўзгартириш зарур.

Бир неча ўн йиллар мобайнида республика иқтисодиёти марказдан бошқариладиган ягона халқ хўжалиги комплексининг таркибий қисми эди. Марказ қабул қиладиган кўпгина қарорлар Ўзбекистоннинг манфаатларидан йироқ эди. Хуллас, чор империяси давридагидек республика арзон хом ашё ва стратегик минерал ресурслар базаси эди. У тайёр маҳсулот сотиладиган қулай бозорга айланиб қолганди. Республиканинг улкан табиий бойликларидан фойдаланилгани ҳолда, даромадлар унинг ҳудудидан анча олисда қолиб кетарди.

Иқтисодиётни таркибий жиҳатдан ўзгартиришлар бўйича ишлаб чиқилаётган чора-тадбирлар аввало қуйидаги вазифаларни ҳал қилишга қаратилмоғи лозим.

Биринчидан, қишлоқ хўжалик хом ашёси ва минерал ресурсларни чуқурроқ қайта ишлаш, уларни тайёр маҳсулот даражасига етказиш, қишлоқ хўжалик ресурсларини чуқур қайта ишлашга алоҳида аҳамият берилиши керак. Янги қайта ишловчи қувватларни яратиш, кенг миқёсларда мева-сабзавот маҳсулотларини қайта ишлаш, трикотаж, тўқимачилик, тикувчилик саноатини, сермеҳнат тармоқларни ривожлантириш, тайёр буюмларнинг хилларини кўпайтириш уларни ташиб келтиришни камайтириш ва экспортни ошириш имконини беради.

Иккинчидан, асосан пахта тозалаш ва қайта ишлаш саноатидан иборат бўлган халқ хўжалигининг мавжуд таркибини истиқболи йўқдир. Шунинг учун бизнинг вазифамиз илм-фанга асосланган, техник жиҳатдан мураккаб тайёр маҳсулот улушини кўпайтириш ва унинг рақобат қобилиятини таъминлаш, ақлий салоҳият негизида юксак техникага эга бўлган корхоналарни вужудга келтиришдир.

Учинчидан, илғор технологияларга, замонавий ишлаб чиқариш таркибига ўтишни таъминлаш, минерал ресурсларнинг комплекс қайта ишловчи ўзаро боғлиқ тармоқлар тизимини шакллантиришдир. Республикада рангли металлургия, кимё ва электр техника саноатида, машинасозлик ва асбобсозлик соҳасида юксак технологик ишлаб чиқаришларни ривожлантириш учун қулай имкониятлар бор. Уларнинг маҳсулотларига ҳозирнинг ўзидаёқ республикадан ташқарида харидорлар кўпдир.

Иқтисодий ўзгартиришларнинг ғоят муҳим бўғини — қишлоқ хўжалигида ислоҳотларни ўтказишдир.

Иқтисодий ислоҳотларнинг бутун занжирида аграр сектордаги ўзгартиришларга ғоят муҳим аҳамият берилмоқда. Ҳозирги вақтда иқтисодиётнинг айни аграр сектори ғоят катта резервларга эгадир. Уларни ишга солиш ҳозирнинг ўзидаёқ катта натижалар бериши мумкин.

Қишлоқ — миллий даромаднинг энг муҳим манбаи. Аммо энг муҳими, қишлоқ иқтисодий ва ижтимоий турмушдаги, натижада, сиёсатда ҳам шундай бир бўғинки, у орқали бутун республика фаровонлик ва тўкинликка эришади. Мен илгари ҳам кўп маротаба шуни алоҳида таъкидлаб айтганман: агарки деҳқон бой-бадавлат бўлмаса ҳеч қандай давлат бой бўла олмайди.

Энг муҳими, қишлоқда хўжалик юритишнинг шундай механизмини яратиш кераки, у ҳар бир деҳқонга манфаатдорлик билан меҳнат қилиш; етиштирган маҳсулотига мустақил эгалик қилиш; ўз оиласининг тўқлигини таъминлаш имконини берсин. Фақат деҳқон ердан олаётган даромад унинг ўзига тегишли бўлиши маҳсулотнинг ҳақиқий эгаси эканлигини ҳис этгандагина, ўзини ернинг чинакам эгаси деб билади.

Қишлоқ соҳасида яна бир жуда муҳим, муаммоларнинг муаммоси бор. Ҳисоб-китобларнинг кўрсатишича, қишлоқда 6,5 миллион меҳнатга лаёқатли аҳоли иш билан банд. Табиийки, қишлоқ хўжалигида ўзлаштирилган ерларимиз шунча одамни меҳнат билан таъминлай олмайди. Шу сабаб қишлоқ хўжалигида ишлаб чиқаришнинг юқори самарали индустриал услублари, илғор механизация ва агрохимия усуллари ниҳоятда секинлик билан жорий этилмоқда. Бунинг натижасида унумдорлик даражаси ҳам, маҳсулдорлик даражаси ҳам паст бўлмоқда.

Шунинг учун ҳам ҳозирда қишлоқ хўжалигида банд бўлган ортиқча меҳнат қилувчиларни саноатга, хизмат кўрсатиш соҳасига жалб қилиш аграр сиёсатимизнинг ғоят муҳим йўналишидир.

Қишлоқ жойларига, лўнда қилиб айтганда, саноатни олиб келиш зарур. Замонавий технологияга эга бўлган кичик корхоналарни очиш ҳисобига янги иш жойларини яратиш устувор вазифадир. Булар қишлоқ хўжалик хом ашёсини қайта ишлайдиган корхоналаргина эмас, балки сермеҳнат, шу жумладан касаначиликка асосланган ишлаб чиқаришлар, халқ ҳунармандчиликлари ҳам бўлиши керак.

Қишлоқда бунинг учун мутлақо янги бўлган тармоқлар — ишлаб чиқариш ва ижтимоий инфраструктурани, коммуникациялар тармоғини, замонавий маиший ва бошқа хизмат кўрсатиш шохобчаларини ташкил қилиш лозим бўлади.

Амалда бу соҳа ҳозир ривожланмаган. Республикамизда халқ хўжалигида банд бўлганларнинг атиги 8 фоизи маиший хизмат кўрсатиш соҳасида ишлайди. Хизмат кўрсатиш соҳаси тегишлича ташкил қилинган тақдирда эса, қишлоқдаги барча хоҳловчиларни иш билан таъминлай олади. Натижада, қишлоқнинг қиёфасини, қишлоқ турмуш маданиятини, одамларимизни ҳаёт даражасини тубдан ўзгартириб юборади.

Суғорма деҳқончилик саноатида асосий бойлигимиз бўлмиш ерга муносабатни ўзгартириш биз учун устивор йўналишлардан биридир. Ерларнинг мелиоратив ҳолатига доимо катта эътибор берилмоғи лозим. Агар биз шундай қилмасак, истиқболимиздан маҳрум бўламиз.

Айтиб ўтилган устувор вазифаларни рўёбга чиқариш биз учун принципиал янги бўлган иқтисодий муносабатларни жорий этишга, маърифатли тараққиёт йўлига ўтиб олишга имкон беради. Айни пайтда иқтисодий мустақилликка эришишдек ниҳоятда муҳим вазифа ҳам шу муаммоларни ечиш билан боғлиқдир.

Вазиятни барқарорлаштиришнинг ғоят муҳим бўғини аҳолини озиқ-овқат билан таъминлашдир.

Чинакам иқтисодий мустақилликка эришиш республикада озиқ-овқат муаммосини тубдан ҳал қилишни тақозо этади.

Биз қулай табиий иқлим шароитларига эгамиз. Аммо истеъмол қилинаётган қанд-шакар, сут маҳсулотлари ва болалар овқатининг ҳаммасини, доннинг 70 фоизини, гўшт, сут маҳсулотлари ва картошканинг 50 фоиздан кўпроғини четдан келтиришга мажбур бўляпмиз. Бунга йўл қўйиш мумкинми, ахир?

Бундай кечириб бўлмайдиган қарамликни тугатиш йўлида ғоят қатъий қадамлар қўйиш талаб қилинади. Бу иқтисодий аҳамиятгагина молик эмас, балки сиёсий аҳамиятга ҳам эгадир.

Биз табиий бойликларимизни тўла-тўкис ишга солишимиз керак. Экин таркибларини бошқатдан кўришимиз лозим. Донли экинлар, картошка, қанд-лавлаги бўйича чет элларнинг илғор саноат технологияларини жалб этиш, чорва ва парранда боқишда деҳқон хўжаликларига, хонадонларга амалий мадад бериш зарур. Шу маҳсулотларни қайта ишлаб чиқариш корхоналарини қуриш бугунги кунимизни талабидир.

Ҳурматли депутатлар! Базавий тармоқларни ривожлантириш иқтисодий мустақилликни мустаҳкамлашда муҳим аҳамиятга эга.

Биз тараққиётда асосан ўз кучимизга таянишга мажбурмиз. Шунинг учун энг муҳим базавий тармоқларни биринчи навбатда ривожлантириш ҳаёт тақозосидир. Булар жумласига нефть ва газ саноати, энергетика, олтин қазиб чиқариш ва рангли металлургиянинг бошқа тармоқлари киради.

Ҳозир биз зарур нефтнинг 80 фоизини четдан ташиб келтиришга мажбур бўляпмиз. Бундан ташқари, бензин ва бошқа нефть маҳсулотлари ҳам республиканинг ташқарисидан сотиб олиняпти. Уларнинг нархлари мунтасил ошиб бораётганлиги иқтисодиётимизга оғир юк бўлиб тушмоқда.

Айни пайтда эса биз ўзимизни нефть ва бошқа энергетика ресурслари билан таъминлаш имкониятига эгамиз. Бундан ташқари, мазкур тармоқларни кескин ривожланишини таъминлаш валюта тушумларини кўпайтиришнинг ишончли манбаи, хорижий сармояларни жалб этиш объекти ҳам бўла олади.

Экспорт қувватидан тўла-тўкис ва мумкин қадар кўп фойдаланиш ҳамда уни ривожлантириш иқтисодиётимизни мустаҳкамлашнинг ғоят муҳим шартидир.

Ўзбекистон собиқ Иттифоқ таркибида ташқи бозорга мустақил чиқмасди. Жаҳон савдосида қатнашмасди. Ўзининг иқтисодий қувватини етарлича ишга тушира олмасди.

Шунинг учун бугунги кунда бутун ташқи иқтисодий фаолиятимизни тубдан ислоҳ қилмоқ зарур. Ривожланган экспорт қувватисиз Ўзбекистоннинг келажаги бўлмайди.

Экспорт таркибида чуқур ўзгартиришларни амалга ошириш лозим. Хом ашёни экспорт қилишдан кўра, Ўзбекистон учун кўпроқ наф келтирадиган йўналишларга ўтиш зарур. Булар жумласига енгил саноатнинг, қайта ишлаш соҳаларининг, машинасозликнинг илм-фанга асосланган тармоқларининг тайёр маҳсулотларини чет элларга сотиш, чет эл туризмини ривожлантириш киради.

Биз хом ашё бойликларига эгамиз. Чет эл технологияларини олиб келишимиз ва комплекс замонавий қўшма корхоналарни барпо этишимиз мумкин. Ана шу корхоналар замонавий техникадан фойдаланиб рақобатга қодир маҳсулот ишлаб чиқара оладилар.

Бу борада икки принципга амал қилиш зарур. **Биринчиси**, биронта корхона, биронта идора агарда хорижий сармояни чет элга экспорт қилиниши ва қатъий валютада даромад келтира оладиган маҳсулот ишлаб чиқаришга сарфламас экан, бундай сармояни олмасликлари керак. **Иккинчиси**, чет эллардаги илғор фирмалар билан алоқа боғламаган корхона бўлмаслиги лозим. Ўшандагина жаҳон бозори ва ривожланган мамлакатлар билан очиқ иқтисодиётни барпо этиш мумкин.

Тайёр маҳсулот ишлаб чиқарувчи қўшма корхоналар барпо этишни рағбатлантириш зарур. Биз қўшма корхоналар ташкил этиш орқали замонавий технологияга ҳамда замонавий ишчилар синфига эга бўламиз. Натижада Ўзбекистонда маҳаллий хомашёдан ўзини ишлаб чиқариш базасида тайёрланган юқори сифатли моллар кўпаяди.

Экспортни кенгайтириш билан бирга импортнинг салмоғини қисқартиришга қаратилган сиёсатни изчиллик билан ўтказамиз. Ўзимиз ишлаб чиқаришимиз мумкин бўлган товарлар ва маҳсулотларни четдан келтирилишини мумкин даражада камайтириш зарур. Шунинг учун асосий эътиборни озиқ-овқат маҳсулотлари ва ресурсларни четдан олиб келишни камайтиришга қаратилмоқда. Бунинг ўрнига серҳосил экин навлари уруғлари ва уларни етиштириш бўйича саноат технологияси керак. Ўсимликларни ҳимоя қилиш воситалари ҳақида ўйламоқ зарур.

Инвестиция базасини ривожлантириш ва чуқурлаштириш ислоҳотларимиз стратегиясининг жуда муҳим шартидир.

Иқтисодиётни таркибий жиҳатдан қайта қуриш, экспорт имкониятини кенгайтириш соҳасида белгиланган йўналишлар кучли инвестиция сиёсатини ўтказиш билангина рўёбга чиқади.

Мана шу устувор вазифани амалга ошириш учун қуйидагилар талаб қилинади:

биринчидан, ташқи иқтисодий фаолиятни янада эркинлаштириш борасида аниқ мақсадни кўзлаб сиёсат ўтказиш зарур. Товарларни экспорт ва импорт қилишда хорижий сармоядорлар ўз даромадларидан эркин фойдаланишларида бирмунча имтиёзли тартибни жорий қилмоқ керак;

иккинчидан, хорижий сармояларни асосан бевосита капитал маблағлар тарзидаги сармояларни республика иқтисодиётига кенг жалб этиш учун ҳуқуқий, ижтимоий-иқтисодий ва бошқа шарт-шароитларни янада такомиллаштириш лозим;

учинчидан, Ўзбекистонга жаҳон даражасидаги технологияларни олиб келадиган, халқ хўжалигининг замонавий структурасини вужудга келтиришда ёрдам берадиган хорижий сармоядорларга нисбатан очиқ эшиклар сиёсатини ўтказиш зарур;

тўртинчидан, маблағларнинг устувор соҳаларга — республика мустақиллигини таъминлайдиган аграр секторни, ёқилғи-энергетика комплексини ҳамда бошқа базавий тармоқларни ривожлантиришга, рақобатга қодир тайёр маҳсулот ишлаб чиқаришни ўзлаштиришга сарфлаш керак.

Ҳурматли ноиблар!

Иқтисодий ислоҳотларимизнинг бутун дастурида айтиб ўтилган энг асосий устувор вазифалар билан бир қаторда бир қанча узлуксиз устувор йўналишларни ҳам аниқ-равшан ажратиб кўрсатиш керак.

Узлуксиз устувор йўналишлар нима? Бунинг маъноси шуки, мазкур йўналишлар ислоҳотларимиз ҳамма босқичларида устувор ҳисобланади. Улар жамиятни янгилашдан иборат бутун жараённинг бошқа йўналишларига сингиб кетади.

Ислоҳотлар стратегиясини амалга оширишда биз учун қуйидагилар узлуксиз устувор йўналишлар ҳисобланади:

— таълим ва маданиятни ривожлантириш ҳамда ислоҳ қилиш;

— ақлий ва маънавий салоҳиятни мустаҳкамлаш;

— ва шубҳасиз, аҳолини ижтимоий ҳимоя қилиш.

Чуқур ислоҳотларни амалга ошириш, бозор иқтисодиётига ўтиш биринчи навбатда кадрлар потенциалига, уларнинг касб жиҳатдан тайёрлигига боғлиқ бўлади.

Бу эса бутун таълим ва маданият тизимини тубдан ислоҳ қилишни тақозо этади. Чунки айни билимдонлик ва юқори маданийлик озодликдан ҳамманинг бахтсаодати йўлида фойдаланиш имконини беради.

Аввалги йилларда таълим тизимимиз жаҳон цивилизациясининг илғор ютуқларидан ва халқимизнинг тарихий илдизларидан ажралиб қолган эди.

Бу аҳвол тубдан ўзгартирилиши лозим. Аслини олганда халқимизнинг ақлий бойликларини, жаҳон фани ва маданиятининг энг яхши ютуқларини ўзига сингдириб оладиган янги авлодни камол топтириш керак бўлади.

Мана шу асосдаги миллатнинг онгли ватанпарвар бирлиги руҳини вужудга келтириш мумкин. Бу эса айрим мамлакатларнинг тараққиёт сари шиддат билан юришига имкон берган.

Бизнинг диёримиз буюк алломаларни етиштирган. Бутун жаҳон илм аҳли улар билан фахрланади. Улар асос солган миллий илмий тафаккурнинг анъаналарини давом эттириш ва бойитиш учун бизда ҳамма шарт-шароитлар бор.

Давлат бундан буён ҳам энг асосий устувор тадқиқотларни қўллаб-қувватлаши шарт. Чунки республиканинг келажаги ана шу тадқиқотларга боғлиқдир. Лекин илмий ташкилотларнинг ўзлари ҳам ўз моддий базасини ривожланиш йўлларини янада фаолроқ излашлари, хорижий мамлакат илмий марказлари билан алоқаларни мустаҳкамлаш керак. Амалиёт эҳтиёжларига яқинроқ бўлишларига самарали натижалар берадиган ихчам, изланувчан ижодий жамоаларни ташкил қилишлари мақсадга мувофиқдир.

Ақлий ва маданий салоҳиятни ривожлантириш яна бир узлуксиз принцип ҳисобланади. Халқимиз ўзини ҳақиқатан ҳам озод, эркин деб билиб, муҳтожлик ва қарамлик исканжаларидан халос бўлган, қаддини ростлаган, эркин нафас олганда иқтисодий ислоҳотлар муваффақиятли ривожланиши мумкин.

Аждодларимизнинг руҳи-поклари ва урф-одатлари, бизнинг энг яхши анъаналаримиз қайта тикланганда ислоҳотлар муваффақиятга эришади. Ўта ўқимишли, руҳан бардам ва жисмонан бақувват кишиларгина истиқлол ва тараққиёт йўлини босиб ўта олади. Сарчашмалари буюк аждодларимизнинг тафаккурлари ва муддаоларидан бошланадиган халқимизнинг маънавий қадриятлари иқтисодий ўзгартиришларимизни мустаҳкам пойдевори бўлиб хизмат қилади.

Демак, бизнинг вазифамиз, авваламбор, мана шу маънавиятимиз сарчашмаларини ва бобокалонларимизнинг бой анъаналарини давом эттиришдир. Маънавиятимизни яратаётганларни: ёзувчилар, шоирлар, маданият ва санъат ижодкорларини, халқ талантлари ва иқтидорли ёшларни доимо қўллаб-қувватламоғимиз лозим. Бунинг учун ҳаражатларимизни аямаслигимиз даркор.

Ислоҳотлар муқаррарлигининг ғоят муҳим шарти бўлмиш аҳолини ижтимоий ҳимоя қилиш ҳақиқатан ҳам асосий узлуксиз устувор йўналиш ҳисобланади.

Бозор ислоҳотларининг ҳамма босқичларида олдиндан ўтказиладиган кучли ижтимоий сиёсат Ўзбекистоннинг ўз истиқлол ва тараққиёт йўлининг етакчи принципларидан биридир.

Бозор иқтисодиётини барпо этиш — шунчаки бир мақсад эмас. Барча иқтисодий, демократик, сиёсий ислоҳотларнинг пировард мақсадларининг ўзи бу энг аввало инсон учун муносиб турмуш ва фаолият шароитларини яратишдир.

Ўз навбатида, аҳолининг энг кам ҳимояланган ва муҳтож табақаларини ўз вақтида қўллаб-қувватлаш ислоҳотларни муваффақиятли ўтказиш кафолатидир. Бу бошланган ислоҳотлар ва покланиш жараёнини орқага қайтишга имкон бермайдиган ижтимоий таянч бўлиб хизмат қилади.

Шу туфайли бозор механизмларини жорий қилишдан аввал одамларни ижтимоий ҳимоялаш бўйича олдиндан кучли чоралар амалга оширилиши лозим.

Ижтимоий сиёсатни амалга оширишда сифат жиҳатидан янги босқичга келдик. Ҳаёт ижтимоий ҳимоялаш механизмини чуқурлаштириш зарурлигини тақозо этмоқда. Ижтимоий ҳимоя чоралари аҳолининг ҳаммасига эмас, балки кўпроқ ҳамда ҳақиқатан ҳам муҳтож бўлган қатламларигагина кўпроқ ҳажмда йўналтирилиши керак.

Аҳолини ижтимоий ҳимоя қилиш, кишиларнинг моддий аҳволини яхшилаш вазифаларини ҳал этишда давлат манбалари билан бир қаторда меҳнат жамоаларининг, жамоат ва хайрия ташкилотларининг ҳамда жамғармаларнинг маблағлари ишга туширилиши зарур.

Аҳолининг ижтимоий жиҳатдан энг муҳтож табақалари ва гуруҳларини — болалар, қариялар, ногиронлар ва бошқаларни қўллаб-қувватлаш, аввалгидек ижтимоий сиёсатимизнинг устувор йўналиши бўлиб қолаверади. Аммо у ҳам аниқ йўналишдаги сиёсат тусини олиши лозим. Бу ҳол болалар учун нафақалар ҳамда тўловларнинг мавжуд турлари ва шаклларини ягона тизимга солишни тақозо этади.

Бозор муносабатларига ўтиш даврида ижтимоий соҳа — соғлиқни сақлаш, таълим, фан, маданият ва санъат айниқса мушкул аҳволга тушиб қолади. Биз учун маънавий, тарихий ва маданий қадриятлар, аҳолининг ахлоқий ҳолати, ёш авлодни тарбиялаш асосий устувор вазифа экан; ҳозирги мураккаб даврда мазкур тармоқларни қўллаб-қувватлаш, уларда ишловчи одамларнинг меҳнатига муносиб баҳо бериш, уларнинг ижодий имкониятларини намоён этиш учун шарт-шароит яратиш зарур. Энди ана шу таъкидлаган иқтисодий дастуримизни асосий устувор йўналишларимизни ҳаётимизга жорий қилиниб, қандай кетаётгани ҳақида қисқача тўхталиб ўтсак.

Азиз дўстлар!

Энди ана шу таъкидланган иқтисодий дастуримизни, асосий устивор йўналишларимизни ҳаётга жорий этиш қандай бораётгани ҳақида қисқача айтиб ўтсак.

Икки йил ичида босиб ўтилган йўлни таҳлил қилиш, тармоқлар, корхоналар ва ҳудудлар доирасида, турмушимиздаги аниқ мисоллар шуни айтиш учун асос бўладики, халқнинг меҳнати ва ғайрат-шижоати билан, республикани ривожлантириш ва уни янги марраларга чиқариш борасидаги иқтисодий ислоҳотлар ўз таъсирини кўрсатмоқда. Шу борада баъзи бир кўзга кўринган мисолларга тўхталиб ўтишга рухсат бергайсиз.

Авваламбор, марказлаштирилган маъмурий-буйруқбозлик тизимидан бозор муносабатларига ўтишга асос қўйилди, тегишли қонунлар бозор иқтисодиётини барпо этишнинг ҳуқуқий негизини ташкил қиляпти. Мулкчилик шаклларининг хилма-хиллиги юридик жиҳатдан эътироф этилди. Хусусий мулкчилик тан олинди.

Тармоқ вазирликлари ва идораларини бозор шароитларига анча мослашган концернларга, уюшмаларга, корпорацияларга ҳамда бошқа ишлаб чиқариш-хўжалик шаклларига айлантириш жараёни деярли ниҳоясига етди.

Маҳсулот ишлаб чиқарувчиларнинг мустақиллигини кенгайтириш таъминланди. Давлат буюртмасининг улуши анча камайтирилди. Халқ хўжалиги тармоқларида иқтисодий эркинлик, бозор муносабатларини кенг кўламда ривожлантириш учун шарт-шароитлар яратилди.

Бозор муносабатларининг асоси сифатида кўп асосли иқтисодиёт шакллантирилмоқда. Бу жараён икки йўналишда — янги хусусий, акционерлик ва бошқача шакллардаги корхоналарни барпо этиш ҳамда давлат мулкини хусусийлаштириш орқали давом этмоқда.

Республикада қисқа вақт ичида 7 минг 600 та янги хусусий, 1,3 мингта ижара 460 та акционерлик ва бошқа давлат тасарруфидан чиқарилган корхоналар ташкил қилинди.

Маҳаллий саноатда, савдо, умумий овқатланиш, аҳолига маиший хизмат кўрсатишда, кичик хусусийлаштириш жараёни 1993 йилнинг охиригача тугайди. Матлубот кооперацияси мева-сабзавот саноати тизимида хусусийлаштириш ишлари олиб борилаяпти.

Ҳозирги вақтгача «Маҳаллий саноат» корпорацияси тизимида 200 дан ортиқ корхона, «Ўзбексавдо» уюшмасида 3 мингтага яқин, «Ўзбекбирлашув»да салкам 4 мингта корхона, «Ўзмаишийхизматуюшма» тизимида эса 5 мингтадан кўпроқ объект қайта ташкил қилинди.

Умуман, 15 мингтадан кўпроқ корхона нодавлат мулкчилик шаклларига, шулардан 10 500 таси ёки салкам 70 фоизи хусусий ва оилавий мулкчилик шаклига айлантирилди.

Кичик ва ўрта корхоналарни хусусийлаштириш билан бир қаторда йирик саноат корхоналари, қурилиш комплекслари ва юк транспортини акционерлаштириш ишлари авж олиб кетди.

Тошкентда давлат уй-жой фондини хусусийлаштиришга оид тажрибани ҳисобга олиб, бу жараён бутун республикада авж олиб кетди. 900 мингтага яқин квартира хусусийлаштирилди. Бу эса хусусийлаштирилиши лозим бўлган уй-жойлар умумий ҳажмининг 82 фоизини ташкил қилади.

Бунда фахрийларга, ўқитувчиларга, тиббиёт ходимлари, ижодий ва илмий ходимларга 300 мингтадан кўпроқ квартира бепул топширилди.

Хусусийлаштирилган корхоналарга бир неча марта имтиёзлар берилди. Булар жумласига сотиб олишда нархни пасайтириш, улар учун бир мунча қулай солиқ режимини ва умуман хўжалик муҳитини вужудга келтириш киради.

Республикада тадбиркорликни ривожлантириш жамғармаси, кичик ва ўрта бизнесни ривожлантиришга кўмаклашиш жамғармаси ташкил қилинди. Якка хўжаликларни, кооперативларни ва кичик корхоналарни қўллаб-қувватлаш учун «Тадбиркор» тижорат банки тузилди. Давлат уларга кенг кўламда молиявий мадад берди. Кичик ва ўрта бизнесни ривожлантиришга кўмаклашиш учунгина Вазирлар Маҳкамасининг заҳирасидан ярим миллиард сўм маблағ ажратилди.

Мана шуларнинг ҳаммаси тадбиркорликни ривожлантиришга кўмак бериши керак. Айрим корхоналар ва тижорат тузилмаларини танҳо ҳокимлигини тугатишда соғлом рақобатчилик муҳитини вужудга келтириш таъсирчан восита бўлиб қолиши лозим.

Бозор инфраструктурасини шакллантириш жараёни бораяпти. Халқ хўжалигини моддий-техникавий жиҳатдан таъминлаш тизими шартнома асосига ўтказилди. Савдо уйлари, биржалар, аудиторлик фирмалари, суғурта компаниялари тармоғи таркиб топаяпти. Кредит-банк тизими тубдан ўзгармоқда. Солиқ структураси ва солиқ қонунчилиги такомиллашмоқда.

Ҳозирги сессияда биз қимматбаҳо қоғозлар ва фонд биржаси тўғрисидаги қонунни қабул қилишимиз лозим. Бу қонун сармоялар бозорини вужудга келтиришнинг ҳуқуқий асосларини яратади.

Бугунги вазият халқ хўжалигини макроиқтисодий жиҳатдан барқарорлаштиришни энг муҳим масала қаторига кўтараяпти.

Бунда амалий фаолиятда халқ хўжалигининг бошқарилишини сақлаб қолишга, ишлаб чиқаришнинг кескин пасайишига йўл қўймасликка, аҳолининг турмуш даражасини қўллаб-қувватлашга жиддий аҳамият берилмоқда.

Авваламбор, бу гап молия-кредит тизимига тааллуқлидир. Республика бюджети энг асосий, ҳаётий муҳим вазифаларни бажаришни пул билан таъминлаб турди. Биз даромадга қараб буромад қабилида иш тутишни, маблағга яраша яшашни ўрганиб олдик. Натижада давлат бюджети даромадлари харажатлардан оширилган ҳолда ижро этилаяпти.

Пухта ўйланган бюджет ва пул-кредит сиёсати, халқ хўжалигини тартибга солиш воситаларининг давлат қўлида сақланиб қолиши ташқи салбий жараёнларнинг иқтисодиётга таъсирини камайтириш имконини берди. Иқтисодиётни барқарорлаштиришнинг дастлабки белгилари пайдо бўлди.

Ялпи ички маҳсулотларнинг пасайиш суръатлари 1992 йилги 9,6 фоиздан шу йилнинг биринчи ярмида 3 фоизгача, саноат ишлаб чиқаришида эса 6 фоиздан 2 фоизгача тушди. Июль ойида саноат маҳсулотининг ҳажми ўтган йилнинг июль ойига нисбатан таққослама нархларда деярли 11 фоиз ошди.

Қишлоқ хўжалигида ялпи маҳсулотнинг ҳажми ўтган йилнинг шу давридаги даражадан ошиб кетди.

Халқ истеъмол моллари ишлаб чиқариш 12 фоиздан зиёдроқ кўпайди. Ун, макарон маҳсулотлари, ёрма, мол ёғи, ип-газлама ва жунгазламалар, бошқа маҳсулотлар ишлаб чиқариш ошди.

Саноатимизда самарали ўзгаришлар ҳақида гапирар эканмиз, шуни таъкидлашимиз зарурким, агар аввал бошданоқ халқ хўжалиги таркибини такомиллаштириш бўйича қатъий чоралар кўрилмаганда, уни барқарорлаштириб бўлмас эди.

Республика иқтисодиётида амалга оширилаётган илғор таркибий ўзгартишлар стратегик жиҳатдан муҳим мақсадни ҳал қилишга имкон берди. Натижада ишлаб чиқаришнинг умумий ҳажмида тайёр маҳсулотнинг улуши 1990 йилги 40 фоиздан ҳозир 61 фоизга кўпайди.

Пахта толасини ўзимизда қайта ишлаш ҳам анча ошди. Ўзимизда қайта ишланаётган тола 10 фоиздан 16,5 фоизга, мис 13 фоиздан 20 фоизга етди. Республикамизнинг ўзида қайта ишланган мева, сабзавот, бошқа қишлоқ хўжалик хом ашёсининг ҳажми кескин кўпайди.

Ўзимизда ишлаб чиқарилаётган ва аҳоли истеъмол қилаётган товарлар улуши 60 фоиздан 80 фоизгача ошди.

Мудофаа тармоқларида тайёрланаётган буюмларнинг ўзгартирилиши ишлаб чиқарилаётган тайёр маҳсулотлар улушини оширишда муайян роль ўйнади. «Алгоритм», радиоэлектрон аппаратлар заводларида, «Восток», «Ўзэлектроаппарат», «Ўзэлектрокабель» бирлашмаларида ва бошқа корхоналарда аграр сектор учун техника, телевизорлар, радиоприёмниклар, видеомагнитофонлар, хилма-хил электр хўжалик ускуналари ишлаб чиқариш йўлга қўйилди. «ИЛ-114» самолётини кўплаб ишлаб чиқариш ўзлаштирилаяпти.

Иқтисодий стратегиянинг устувор йўналишлари орасида сизлар билан биз асосий тармоқларни ва аввало ёқилғи энергетика комплексини жадал ривожлантиришни белгилаб олдик.

Кўрилган чора-тадбирлар нефть ва газ қазиб чиқаришни пасайтирмаслик билан бирга тармоқни ривожлантириш суръатларини ошириш имконини ҳам берди. Ваҳоланки, шу даврни ўзидаёқ, Мустақил Давлатлар Ҳамдўстлигининг кўпгина мамлакатларида ишлаб чиқариш суръатлари кескин пасайиб кетди.

Бу йил 44 миллиард кубометр табиий газ, 4 миллион тонна нефть ва газ конденсати ишлаб чиқарилади, 1995 йилга бориб табиий газ 50 миллиард кубометргача, нефть ва газ конденсати 8 миллион тоннагача кўпайиши керак.

Шу мақсадда ноёб Кўкдумалоқ газ, нефть ва газ конденсати конини жадаллик билан ўзлаштириш борасида кенг миқёсли ишлар авж олдириб юборилди. Мингбулоқ нефть конини қўшимча разведка қилиш ишлари олиб бориляпти.

Бухоро вилоятининг Қоровулбозор туманида ҳозирдаёқ янги нефтни қайта ишлаш заводи қурилиши учун майдон танлаб қўйилди. Мавжуд қувватларга қўшимча равишда шу заводнинг ишга туширилиши республиканинг нефть маҳсулотларига бўлган эҳтиёжларини тўлиқ қондириш имконини беради ва ҳатто уларни экспорт қилишни таъминлайди.

Навоий кон-металлургия комбинатининг, Янги Ангрен ва Толлимаржон ГРЭСларининг, Муборак газни қайта ишлаш заводининг иккинчи ва учинчи навбатлари қурилаяпти. Бу қурилишлар республиканинг иқтисодий мустақиллигини янада мустаҳкамлаш учун муҳим аҳамиятга эга.

Қизилқум фосфорит комбинати қурилиши бошланди. Уни ишга тушириш кимё саноати учун четдан олиб келинадиган хом ашёдан воз кечиш имконини беради.

Бозорнинг шаклланиши коммуникация шохобчаларини мустаҳкамлаш ва ривожлантиришни талаб қилади. Улар товарлар ҳаракатининг энг муҳим ҳаётий йўлларидир. Ишлаб чиқарувчилар билан истеъмолчиларни бирлаштирувчи ишончли каналлар ҳисобланади.

Шунинг учун биз транспорт қурилишига, ишлаб турган магистралларни техника билан қайта қуроллантиришга алоҳида аҳамият бермоқдамиз. Фақат кейинги икки йил ичида 150 км.дан ортиқ, яъни аввалги 10 йил ичида қанча бўлса деярли шунча темир йўл линияси электрлаштирилди. Ховос — Қўқон, Ховос — Жиззах — Суперфосфат участкаларида электровозда юк ташишга ўтиш ишлари олиб борилмоқда.

Навоий — Учқудуқ ва Султануиздаг — Нукус темир йўл линияларини қайта қуриш, янги Учқудуқ — Султануиздаг линияларини қуриш ва уларни электрлаштириш ҳақида қарор қабул қилинди. Бу линиялар ишга туширилиши билан Қорақалпоғистон Республикаси ва Навоий вилоятига транспорт хизмати кўрсатиш анча яхшиланади. Хоразм вилояти республиканинг ягона темир йўл тармоғига бевосита боғланади.

Аҳолини ичимлик сув ва табиий газ билан таъминлаш мақсадида республикамиз ҳудудида ўтган икки йил мобайнида 21 минг километрдан ортиқ водопровод ва газ тармоқлари ишга туширилди, яъни шу икки йил ичида олдинги тахминан 10 йил давомида қилинган иш бажарилди.

Мустақиллик учун курашнинг бошиданоқ республикада **пахта яккаҳокимлигини бартараф этиш ва экин майдонлари таркибини такомиллаштириш йўлидан борилди.** Бундан мақсад Ўзбекистоннинг энг муҳим озиқ-овқат ресурслари билан ўзини-ўзи таъминлашига эришиш эди.

Натижада донли экинлар майдони 300 минг гектарга кенгайтирилди. Голландча технологиядан фойдаланиб, картошка экиладиган майдонлар кўпайтирилди.

Қанд лавлаги майдонларини кенгайтириш ва бир қанча заводлар қуриш, яқин йиллар ичида 20 минг тонна қанд-шакар ишлаб чиқариш, 1997 йилга бориб эса унинг ҳажмини 125 минг тоннагача етказиш имкониятини беради.

Энг муҳими эса, бўшаб қолган ерлар томорқа участкаларини кенгайтириш учун берилди. Фермер хўжаликларини ташкил қилиш эса аграр секторда йирик иқтисодий ислоҳотларни бошлаб берди. Ҳозирги вақтда 53 минг гектардан кўпроқ майдонда 5300 мустақил деҳқон хўжаликлари ишлаб турибди.

Зарар кўраётган ва паст рентабелли давлат хўжаликларини мулкчиликнинг жамоа ва хўжалик юритишнинг бошқа шаклларига босқичма-босқич ўтказиляпти... 640 давлат хўжалигидан 280 таси жамоа хўжалиги, 280 та кооператив, 70 таси ижара корхонлари бўлиб қолди.

Жамоат чорвачилиги ходимларининг ўз меҳнати натижаларидан манфаатдорлигини ошириш мақсадида фермалар уларнинг меҳнат жамоаларига мулк қилиб берилаяпти. Ўзгартирилиши мўлжалланган 610 та фермадан 565 таси ёки 93 фоизи жамоа мулки қилиб топширилди.

(Давоми 3-бетда).

ЎЗБЕКИСТОН ИҚТИСОДИЙ СИЁСАТИНИНГ УСТИВОР ЙЎНАЛИШЛАРИ

(Давоми. Боши биринчи ва иккинчи бетларда).

Қишлоқ хўжалик маҳсулоти ишлаб чиқариш ўсмоқда. Бу ерлар шахсий ёрдамчи хўжаликларга ўз вақтида ажратиб берилганлигининг, қишлоқда фермерлик ва бошқа бозор шакллари ривожланиб бораётганлигининг натижасидир.

Умуман етиштирилаётган гўштнинг умумий ҳажмида нодавлат секторининг улуши 78 фоизни, сут — 91, тухум — 46, дон — 48, картошка, сабзавот, полиз маҳсулотлари деярли 80—85 фоизни ташкил этаяпти.

Ер тақсимлаб берилганлиги қишлоқда ишчи кучининг жуда кўплиги билан боғлиқ кескинликни юмшатди. Қишлоқ меҳнаткашларининг даромадлари ўсишига кўмаклашди.

Биз янги ерларни ўзлаштириш қишлоқ аҳолисини иш билан таъминлаш соҳасини кенгайтиришда жуда муҳим роль ўйнайди деб ҳисоблаймиз. 1,5 йил ичида 22 минг гектардан кўпроқ янги ер фойдаланишга топширилди. 57 минг гектар майдонда қадимдан суғориб келинган экинзорларни ҳар томонлама янгилаш ишлари бажарилди.

Республика иқтисодиётининг мустаҳкамланиши экспорт қувватини оширишда бир қанча олға силжишларни таъминлаш имкониятини яратди. Техника соҳасидаги сиёсатни амалга ошириш жаҳон бозорида рақобатга қодир машинасозлик саноати маҳсулотининг янги турларини ишлаб чиқаришни ўзлаштириш имконини берди.

Бу сиёсат ишлаб чиқариш базаси янгиланиб туришини жадаллаштиришга, янги технологияларни жорий этишга қаратилган. Компрессор станциялари, кўприксимон кранлар, юк ортиш механизмлари, трансформаторлар, металл қирқиш асбобларининг янги турлари ва бошқалар шулар жумласидандир.

Енгил ва маҳаллий саноат корхоналарини қуриш ҳамда уларни қайта жиҳозлаш борасида кенг миқёсдаги ишлар бошлаб юборилди. Мева-сабзавот тармоғида биринчи марта Андижон вилоятидаги Куйганёр консерва заводида жаҳон талаблари даражасида томат-паста, Самарқанддаги тажриба консерва заводида сифатли олма шарбати ишлаб чиқариш ўзлаштирилди.

Хом ашё ресурсларини қайта ишлашни чуқурлаштириш, экспорт қувватини ошириш борасидаги чора-тадбирлар ташқи алоқаларимизнинг структурасини жиддий равишда яхшилашга олиб келди. **Олиб кетилаётган маҳсулотлар орасида тайёр маҳсулотнинг улуши 1990 йилга нисбатан 30 фоиздан 43 фоизгача кўпайди.**

Экспортга маҳсулот етказиб беришни кўпайтиришга алоҳида эътибор беріляпти. **Бу йил экспорт ҳажми салкам бир ярим миллиард долларни ташкил қилади. 1991 йилда 677 миллион долларни ташкил қилган эди.**

Экспорт таркибини жиддий яхшилаш лозим бўлади. Пахта билан эмас, балки тайёр маҳсулот билан савдо қилишга интилмоқ керак. Маърифатли мамлакатларнинг ҳаммаси шундай қилади. Валюта ишлаб топиш, шу жумладан, Мустақил Давлатлар Ҳамдўстлигидаги мамлакатлардан валюта ишлаб топиш зарур.

Шу йилнинг ўзидаёқ, **пахта толасини экспортдаги улуши 82 фоиздан 51 фоизгача қисқаради. Машиналар, ускуналар ва транспорт воситаларининг улуши 2 фоиздан 14 фоизгача, халқ истеъмол қиладиган саноат молларининг улуши 9 фоизгача кўпаяди.**

Ҳозир Ўзбекистон валютани ўзи ишлаб топмоқда. Ишлаб топганда ҳам ақл-фаросат билан пухта ўйлаб топаяпти. Агар биз илгари, ҳар бир фирмага «ёпишиб» олган бўлсак, эндиликда биз тендер эълон қилиш, шартномаларнинг энг кўп наф келтирадиган шартларини танлаб олиш имкониятига эгамиз.

Биз дунё бўйлаб қўл чўзиб тиланчилик қилаётганимиз йўқ, балки ўзаро манфаатли ҳамкорликни ташкил қилишга интиляпмиз. Экспорт маҳсулотларининг 80 фоизга яқини бугунги кунда Бельгия, Буюк Британия, Индонезия, Нидерландия, Корея Республикаси, АҚШ, Финляндия, Швейцарияга етказиб беріляпти.

Ҳозирги вақтда собиқ Иттифоқ мамлакатлари билан савдо-иқтисодий муносабатлар самарадорлигини ва ҳисоб-китоблар тизимини такомиллаштириш йўлида, амалий қадамлар қўйиляпти, четдан олиб келинаётган маҳсулот ҳажмини камайтиришга эришаяпмиз. Шундай қилинса, маҳсулот келтириш ва олиб кетиш мутаносиблиги таъминланади.

Биз бундан буён ҳам иқтисодиётимизнинг Марказий Осиё мамлакатлари билан бирлашишини чуқурлаштира борамиз. Энг муҳим вазифаларни биргаликда куч—ғайрат сарфлаб ҳал қиламиз. Қозоғистон, Қирғизистон, Туркманистон, Тожикистон ва бошқа давлатларнинг раҳбарлари билан яқинда ўтказилган музокаралар ҳамкорликка яхши асос солди.

Ўзбекистоннинг қулай жуғрофий-сиёсий мавқеидан фойдаланиш бизнинг манфаатларимизга мос тушади. Европа ва Яқин Шарқдан Осиё — Тинч океан минтақасига олиб борадиган йўллар Ўзбекистонда туташади. Ҳозир республика Тежен — Серахс янги темир йўл қурилишига ўз улуши билан қатнашаяпти. Бу йўл Пекинни Истанбул билан боғловчи Трансосиё магистралининг таркибий қисмидир.

Каспий денгизи соҳилидаги Оқтов портини қайта қуришда, Хитой ва Покистонга чиқиш имконини берувчи Андижон—Ўш — Эргаштом — Қашқар автомобиль йўли ҳамда Ҳинд океанига чиқишимизга имкон берадиган Термиз — Ҳирот —Карачи автомобиль йўли қурилишида ва уларни қайта қуришда ўз улушимиз билан қатнашиш мўлжалланаяпти.

Республикадаги вазиятнинг барқарорлиги, хорижий сармоядорларга имтиёзлар берилганлиги Ўзекистонга сармоялар келишини кучайтириш имконини берди. **Хорижий сармоялар қўйилган корхоналарнинг умумий сони 800 тага етди.**

Дунёда ғоят машҳур бўлган Туркия давлати, Хитой, Германиянинг, Жанубий Кореянинг, Америка Қўшма Штатлари ва бошқа давлатларнинг кўзга кўринган фирмалари билан қўшма корхоналар барпо этилмоқда. Бу шундан далолат берадики, ишлаб чиқаришнинг техникавий даражасини жиддий равишда оширмай туриб, юқори сифатли маҳсулотлар олиш, айниқса жаҳон бозорига чиқиш мумкин эмас.

Германия, Туркия, Корея Республикаси, Индонезия, Малайзия, Ҳиндистон билан инвестицияларни рағбатлантириш ва ўзаро ҳимоя қилиш тўғрисида битимлар тузилди. Ана шу битимлар халқаро инвестиция ҳамкорлигини мустаҳкамлашда муҳим роль ўйнайди.

Ўзбекистоннинг халқаро иқтисодий ва молиявий ташкилотлар билан, дунёдаги энг катта банклар ва савдо-саноат доиралари билан алоқалари мустаҳкамланмоқда. Европа қайта тиклаш ва тараққиёт банки, Швейцария, Германия ва Туркия банклари билан мустаҳкам алоқалар ўрнатилган.

Чет эл инвестицияларини жалб этар эканмиз, биз айни пайтда шуни аниқ биламизки, ички жамғарма манбаларини сафарбар этмай туриб, корхоналарнинг ўзлари фаол инвестия ишлари билан шуғулланмай туриб, иқтисодиёт структурасини тубдан ўзгартириш вазифасини ҳал қилиш қийин бўлади.

Бутун инвестиция сиёсатида асосий эътибор корхоналарни ишлаб чиқаришни кенгайтириш, қайта қуриш ва техника билан қайта қуроллантириш учун маблағ қидириб топишни рағбатлантиришга қаратилмоғи лозим.

Капитал сарфларни маблағ билан таъминлаш манбаларининг структураси ўзгармоқда. Марказлаштирилган тартибда бериладиган капитал сарфлар улуши анча қисқарди. Бугунги кунда капитал сарфларнинг қарийб тўртдан уч қисми корхоналарнинг ўз маблағларидир. Ваҳолонки, 1990 йилда улар 40 фоиздан камроқни ташкил этган эди.

Биз ишлаб чиқаришни барқарорлаштириш ва ривожлантириш вазифасини шунчаки бир мақсад эмас, балки узлуксиз устивор йўналиш орқали энг муҳим ижтимоий муаммоларни ҳал қилиш воситаси деб биламиз.

Шу сабабли бизнинг давлатимиз МДҲдаги бошқа мамлакатлардан фарқли ўлароқ, барқарорлаштириш муаммоларини аҳолининг даромадларини кескин чеклаб қўйиш ҳисобига ҳал қилиш йўлидан бормади. Мустақиллик йилларида аҳолини ижтимоий ҳимоя қилишнинг тамоман янги механизми яратилди. Бунда реал иқтисодий вазият, мавжуд ресурслар ва имкониятлар ҳисобга олинди.

Давлат аввало аҳолининг энг муҳтож гуруҳларини ҳимоя қилишни ўз зиммасига олди. Бу нарса иш ҳақи ва пенсияларнинг энг оз даражаси кафолат топганида, ҳаётий муҳим товарларни норма асосида беришни ташкил қилишда, қоплаш тўловларини ва бошқа тадбирларни амалга оширишда ўз ифодасини топди.

Ярим йил ичидагина шу мақсадлар учун бюджетдан 122 миллиард сўмдан кўпроқ маблағ сарфланди. Меҳнатга ҳақ тўлашнинг ягона тариф сеткаси жорий этилди. Ҳозир иш ҳақининг энг оз миқдори 11 минг сўмдан, энг оз пенсия миқдори эса 12 минг сўмдан ошади. Бу эса Ҳамдўстликдаги бошқа давлатларга қараганда анча юқоридир.

Шу билан бирга Ўзбекистонда нон, ун ва бошқа кўпгина истеъмол товарларининг энг паст нархлари сақланиб қолаяпти. Мактабларда 1—5 синфларнинг ўқувчилари учун бепул нонушталар берилаяпти. Юқори синф ўқувчилари учун ва талабаларнинг ошхоналарида имтиёзли овқатланиш жорий этилган.

Шу жорий йилнинг ўзида маошларни ва нафқаларни фақатгина ошириш мақсадида имтиёзлар ва социал жиҳатдан ҳимоялаш учун ажратилган маблағлар, нарху наво даражасини сақлаб қолиш учун сарфланган харажатларни ҳисобласак давлат ҳисобидан тахминан 800 миллиард сўм ажратилади.

Олдиндан кўрилган чоралар республикада ижтимоий барқарорликни, халқнинг ислоҳотлар йўлига ишончини таъминлаш имконини берди.

Таълим соҳасини чуқур ислоҳ қилиш вазифаларини ҳисобга олган ҳолда барча поғоналардаги ўқув юртларини тубдан қайта қуриш бошланди. Агарда яқин вақтларгача кадрлар асосан Тошкент ва Самарқандда тайёрланган бўлса, эндиликда ҳар бир вилоятда фан ва таълим марказларини ташкил қилиш йўли амалга оширилаяпти.

Энг аввало бундай ўқув юртлари асосий ядро сифатида зарур. Илмий тафаккур, мутахассислар тайёрлаш ишлари ана шу ядро атрофида ривожланади. Кейинчалик улар етакчи илмий мактаблар билан беллаша оладиган, ҳақиқий марказлар бўлиб қолиши лозим.

Шу мақсадда бир қанча университетлар, тижорат, политехника коллежлари ва бошқа ўқув юртлари очилди. Мутлақо янги йўналишлар жаҳон иқтисодиёти ва дипломатияси, халқаро журналистика ва иқтисодиёт, бозор муносабатлари ва бошқа соҳалар бўйича мутахассислар тайёрлаш ташкил қилинди.

Бозор шароитидаги ишлар кадрларнинг касб маҳоратларига нисбатан қаттиқ талаблар қўяди. Шуни ҳисобга олиб, олий ўқув юртларига коллежларга талабалар тест синовлари асосида қабул қилинаяпти. Истеъдодли ёшларни танлов асосида, саралаб чет мамлакатларга ўқиш ва малака ошириш учун юборилаяпти.

Ҳозирги вақтда чет элларда 2,3 мингдан кўпроқ ёшлар таълим олаяпти. Дунёдаги етакчи илмий марказлардан ўқитувчилар жалб этила бошланди.

Шундай қилиб, биз комил ишонч билан айта оламизки, мустақиллик йиллари мобайнида биз янги жамият асосларини қўйишга, ўзгаришлар муқаррарлигининг негизини таъминлашга муваффақ бўлдик.

Муҳтарам халқ ноиблари!

Янгиланаётган давлатга мутлақо янги иқтисодий асос керак. Бу яққол кўриниб турган ҳақиқатдир. Бунга қўшилмайдиган бирон киши топилмаса керак.

Ислоҳотларни иқтисодмизда тадбиқ қилиш йўлида, эришилган ютуқларимиз билан бир қаторда, ҳаётимиздаги кўп жараёнларда ислоҳотлар олға силжимай бир жойда тўхтаб қолаётганлигини, кутилган натижа бермаётганлигини кўрсатувчи жуда кўп мисоллар бор.

Биз ҳозир республика даражасида ва босқичида ислоҳот ўтказиш ҳақида дастур ва тасаввурга эгамиз. Лекин вилоят ёки район, тармоқ ёки корхона даражасига ўтганимизда кўпгина оқсоқликка, тушунмовчиликка, ҳатто қарама-қаршиликка дуч келаяпмиз.

Ислоҳотларнинг олға силжишини тўхтатиб турган сабабларни очиб, бу йўлдаги ғовларни олиб ташламасак, узоққа чўзиладиган иқтисодий турғунликка дучор бўлишимиз хавфи бор. Бундай ҳолда ислоҳот тушунчасининг ўзи қадрсизланади. Унинг асосий афзаллиги — янги-янги омилларни, ўзгаришларга бўлган кучли рақобатни намоён қилишдан иборат афзаллиги йўқолади.

Ислоҳотлар, уларни шунчаки ўтказиш учунгина керак эмас. Уларнинг мақсади иқтисодий фаолиятга эркинлик беришдир. Шундай бир механизм ишга туширилиши керакки, бунда ҳар бир киши ислоҳотларнинг афзаллигини яққол сезсин. Уларнинг натижаларидан ҳақиқий манфаатдорлик пайдо бўлсин. Ислоҳотлар жараёни аниқ самара билан боғлиқ бўлиши зарур.

Янги усулларни амалда жорий этиб бозор иқтисодиёти принциплари асосида яшай бошлаган жойларда ишлаш ҳам қизиқарли, ҳам даромад ва маошлар ортиб бормоқда. Бунда одамларга яқин вақтларгача қилинган мафкуравий ишлов беришнинг ҳеч ҳожати йўқ.

Афсуски, ҳали баъзи бир раҳбарларимиз, фаолларимиз биз қандай яшаётганлигимизни аниқ англаб етишгани йўқ. Улар ҳатто содир бўлаётган жараёнларнинг моҳиятини билиб олишга ҳам ҳаракат қилишмаяпти.

Эҳтимол, улар ҳали эски вақтлар қайтади деб, ичида умид қилиб юришган бўлса керак.

Бундан бошқа йўл йўқ эканлигини, шунингдек ўтмишга ҳам қайтилмаслигини англаб олиш зарур. **Шуни ҳаммага аниқ қилиб етказишимиз зарурки, у даврларга мутлақо қайтиш йўқ. Бу боши берк йўл. Бу қашшоқлик, зарарли ва боқимандалик, мутеълик йўлидир.**

Бугун — катта синов даври. Бугун — Ўзбекистон заминида яшаётган ҳар бир инсон ўз виждони олдида, жавоб берадиган давр. Шундай бир даврда сафларимиз янада жипсроқ бўлиши керак. Эски замон яна қайтса нима қиламиз деб, юрак ҳовучлаб, тиззалари қалтираб ўтирган ожиз кимсалар билиб қўйсин: эски тузум қайтмайди, қайтиши мумкин ҳам эмас!

Халқимиз ислоҳотлар йўлини, бозор иқтисоди йўлини маъқул деб топган экан, **бегоналар бу йўлда ғов бўлиб турмасин.**

Ўзини янги сиёсат тарафдори деб кўрсатиб, истиқлол ва мустақиллик ҳақида олижаноб гапларни сайраб юрган сохта ватанпарварлар ҳам орамизда оз эмас. Улар ҳозир пайт пойлаб турибди, агар вазият сал ўзгарса, қийинчиликлар сал ошиб кетса, бир думалаб янги тузум рақибларига айланиб қолишлари ҳеч гап эмас. «Мен айтган эдим, огоҳлантириб қўйган эдим, мени гапим рост чиқди» — деб минбарларга сапчиб чиқишга тайёргарлик кўраётганлар ҳам бор. Бунақанги иккиюзламачилардан жуда эҳтиёт бўлишимиз керак.

Бир нарсани асло эсдан чиқармайлик: бугунги ёруғ кунларимизни кўролмайдиган фитначи ва иғвогарлар ҳали кўп. Бу ичи қаро мансабпараст кимсалар турли фисқу фасод гапларни тарқатиб, элимизнинг жипслигини бузишга, ватандошлар орасига низо ва адоват уруғини сепишга ҳаракат қилганлар ва бундан кейин ҳам қиладилар.

Уларга нисбатан бепарво, лоқайд бўлишга ҳаққимиз йўқ. Негаки, бу жойда истиқлолимиз, Ватанимизнинг тинчлиги—осойишталиги гаровга қўйилган. Фитначилар ва бузғунчилар билан курашиш, уларни бутунлай орамиздан чиқариб ташлаш керак. Иғвогарларга зимдан тарафдор бўлиб, уларни ноғорасига ўйнаб юрган кимсалар англаб олсин: энди у хил найранглар кетмайди, уларга йўл қўймаймиз. Халқимиз кимнинг ким эканини, ким чўнтагида тош ушлаб турганлигини яхши англайди, кимни қўллаб-қувватлаб, кимни бошдан соқит қилишни ҳам билади!

Ғанимлар нималар деб сафсата сотмасин, Ўзбекистон раҳбарияти ва халқининг тутган йўли қатъий ва мустаҳкам: биз доимо меҳр-мурувват, меҳр-оқибат, юртимизда тинч-тотувлик, хотиржамликни сақлашга содиқ бўлиб қолаверамиз. Ватандошларимиз бир-бирларига елкадош, аҳил-иноқ бўлиб яшаш, етим-есирлар, ногиронлар, қариялар ва болалар, қаровсиз ва муҳтож кишиларимиз ҳимоясини ташкил қилишда ўзимизни кучимизни ва меҳнатимизни ҳеч қачон аямаймиз.

Азиз дўстларим, ватандошларим!

Бир ҳақиқатни ҳаммамиз яхши англаб олишимиз зарур: ўз муқаддас буюк мақсадларимизга эришмоғимиз учун, ҳар қайси хонадонимизда, юртимизда тинчлик—осойишталик, бир биримиз билан аҳил, меҳр—оқибатли, бўлиб яшашимиз керак.

Якдиллик, имон ва инсоф, сўз ва иш бирлиги, инсонпарварлик — биз қуражак жамиятнинг тамал тошларидан биридир.

Муҳтарам халқ депутатлари!

Аввал айтганимдай, бугун — ҳар бир инсон ўз виждони олдида ҳисоб берадиган давр. Мустақиллик карвони йўлга чиққан экан, уни ҳеч ким тўхтатишга қодир эмас. Биз албатта манзилга етиб борамиз.

Шу катта улуғвор мақсадлар йўли равон бўлишига ҳуқуқий замин яратиш, бугунги давр талабларига жавоб бера оладиган қонунларни қабул қилиш, Ўзбекистонимиз халқини ижтимоий жиҳатдан ҳимоялаш, келажакка оид барча йўналишларни аниқ белгилаб олишдаги катта хизматларингизни тарих ва замон албатта эслайди ва муносиб тақдирлайди.

Босиб ўтган йўлимизга бир назар солайлик. Агар яқингинада бошдан кечирган машаққатли кунларимизни яна бир карра эсласак, шу яққол кўринадики, бизлар энг қийин даврларда ҳам ўзимизни дадил тутдик, ҳақиқат ва адолат ўз тарафимизда эканига қаттиқ ишондик.

Шу азиз Ватан — барчамизники. Унинг истиқболи, фаровон келажаги учун яшаш ҳар бир инсон учун катта бахтдир.

Сизларни шу муқаддас замин — гўзал Ўзбекистоннинг истиқлол байрами билан яна бир бор чин юракдан табриклайман. Барчангизга сиҳат-саломатлик, тинчлик-осойишталик тилайман.

Оллоҳ Таъоло ҳаммангизни ўз паноҳида сақласин.

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг Қарори

1993 ЙИЛГИ ПАХТА ҲОСИЛИНИ ЙИҒИБ-ТЕРИБ ОЛИШГА ТАЙЁРГАРЛИКНИ ТУГАЛЛАШ ВА УНИ УЮШҚОҚЛИК БИЛАН ЎТКАЗИШ ТАДБИРЛАРИ ТЎҒРИСИДА

(Давоми. Боши 1-бетда).

рий ёндашувларга барҳам берилмаган. Тайёрга айёрлик кайфияти ҳали ҳам давом этмоқда. Пахта ҳосили йиғим-теримига тайёргарлик ишларини ўз вақтида ва сифатли туғаллаш учун мавжуд имкониятлардан фойдаланиш бўйича ташкилотчилик ишлари даражаси паст.

ВАЗИРЛАР МАҲКАМАСИ ҚАРОР ҚИЛАДИ:

1. Қишлоқ хўжалиги вазирлиги (ўртоқ Қаюмов), «Ўзқишлоқхўжаликтаъминоттаъмир» (ўртоқ Ҳусанов), «Ўздавпахтасаноат с а в д о» уюшмаси (ўртоқ Зикриёев), Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши, вилоятлар ҳокимликлари пахта териш техникасини, пахта заводларини, тайёрлов пунктларини, қуритиш-тозалаш цехларини, дала шийпонларини мавсумга тайёрлашни туғаллаш юзасидан тегишли тадбирларни амалга оширмаганликлари қайд этилсин.

Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши, вилоятлар ҳокимликлари, Ўзбекистон Республикаси Қишлоқ хўжалиги вазирлиги. Деҳқончилик-саноат мажмуи моддий-техникавий таъминот ва техника таъмири давлат кооператив комитети, «Ўзқишлоқкимё» республика илмий-ишлаб чиқариш бирлашмаси, «Ўздавпахтасаноатсавдо» уюшмасидан ташкилий ишларни кучайтириш ва йиғим-терим, пахта ҳосилини қабул қилиб олиш ва қайта ишлаш юмушларига тайёргарликни тугаллаш юзасидан қўшимча чораларни кўриш, бунинг учун зарур техникавий воситалар ва одамларни сафарбар этиш талаб қилинсин.

Зарар келтирадиган ва рентабеллиги паст бўлган давлат хўжаликлари негизида ташкил этилган хўжаликлардаги тайёргарлик ишларининг аҳволига ва бу хўжаликларга ёрдам беришга алоҳида эътибор қаратилсин. Бунда мазкур хўжаликларни шу йилнинг ўзида юқори рентабелли жамоалар қаторига ўтказиш кўзда тутилсин.

Қишлоқ хўжалиги вазирлиги Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши ҳамда вилоятлар ҳокимликлари билан биргаликда дефолиацияни ғўзанинг пишиб етилиш муддатларини ҳисобга олган ҳолда табақалаштириб ўтказиш тадбирларини ишлаб чиқсин. Бу иш қисқа муддатда, сифатли ўтказилиши таъминлансин. 10 сентябрга қадар чанглагич-пуркагичларни, ёнилғи қуйиш воситаларини, аэродромларни таъмирлаш туғаллансин, механизаторлар ва ёнилғи қуювчилар танлаб олиниб, улар ҳимоя воситалари, махсус коржомалар билан таъминлансин, хўжаликларга керакли миқдордаги дефолиантлар етказиб берилсин.

Йиғим-терим бошлангунига қадар дала шийпонлари, хирмонлар, йўллар, кўприклар, тарози хўжаликлари таъмирлаб бўлинсин. Пахта йиғим-теримида ишлайдиган одамлар учун зарур маиший ва ишлаб чиқариш шароитлари яратилсин. Теримга жалб этиладиган одамлар жойлаштириладиган бинолар тайёрлашга алоҳида эътибор берилсин.

2. Қишлоқ хўжалиги вазирлиги (ўртоқ Қаюмов), «Ўзқишлоқхўжаликтаъминоттаъмир» комитети (ўртоқ Ҳусанов):

15 сентябрга қадар ҳамма жойда пахта териш техникасининг тайёрлик ҳолатини, йиғим-терим транспорт отрядларини механизаторлар, таъмирловчи ва бошқа хизмат ходимлари билан таъминлашни махсус комиссия назоратидан ўтказсин. Ҳосилнинг камида 55 фоизини машиналарда териб олиш учун моторлар, шиналар, аккумуляторлар, эҳтиёт қисмлар, таъмирлаш материаллари ва бошқа жиҳозларнинг айирбош жамғармаси ташкил этилсин. Барча пахта терим машиналари ва транспорт воситаларининг юксак унум билан ишлаши таъминлансин;

10 сентябрга қадар хўжаликларнинг эҳтиёжига қараб қўл терими учун зарур миқдордаги этаклар етказиб берилсин.

3. «Ўздавпахтасаноатсавдо» уюшмаси билан Қишлоқ хўжалик вазирлиги 10 сентябрга қадар барча пахта заводлари ва қабул пунктларини хом ашёни қабул қилишга шай қилиб қўйсинлар.

4. «Ўзқишлоқхўжаликтаъминоттаъмир» комитети (ўртоқ Ҳусанов):

хўжаликлар билан тузилган шартнома асосида пахта ва кўрак териш машиналари, уларнинг аппаратлари, кўсак чувиш машиналари ва уларнинг эҳтиёт қисмлари, шунингдек, дала ишларидан бўшаган, пахта териш машиналари ўрнатиладиган чопиқ тракторларини махсус устахоналарга олиб келиб, уларни таъмирлаш ишларини 10 сентябрга қадар туғаллашни таъминласин.

Жамоа ва давлат хўжаликлари, «Ўзқишлоқкимё» корхоналарини талабларига мувофиқ техника, эҳтиёт қисмлар, агрегатлар, материаллар, шиналар, қайиш-камарлар, аккумуляторлар, ёнилғи қуйиш воситалари, махсус коржомалар ва ҳимоя воситалари билан таъминлансин.

5. «Ўздавнефтмаҳсулот» бирлашмаси Қишлоқ хўжалиги вазирлиги билан келишилган жадвал бўйича Қорақалпоғистон Республикаси ва вилоятлар қишлоқ хўжалигига 1993 йилнинг сентябрь — октябрь — ноябрь ойларида 530,9 минг тонна дизель ёнилғиси, 163 минг тонна бензин, 26,5 минг тонна мой етказиб беришни таъминласин.

6. Қишлоқ хўжалиги вазирлигининг Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлиги билан келишилган 1993 йилги пахта ҳосили харид нархларини ошириш тўғрисидаги таклифи иловага мувофиқ равишда қабул қилинсин.

Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлиги бир ҳафта ичида пахта ҳосилининг янги харид нархларини нашр этиб, манфаатдор вазирликлар ва идораларга етказсин.

Вазирлар Маҳкамасининг 1993 йил 27 майдаги 257-қарорига биринчи илова ўз кучини йўқотган деб ҳисоблансин.

7. Пахта йиғим-теримида моддий манфаатдорликни ошириш мақсадида давлат хўжаликлари маблағи ҳисобидан терилган пахта учун қуйидаги миқдорда ҳақ тўлансин:

Икки қаторлик машинада терилган бир тонна пахта учун камида 800 сўм, тўрт қаторлик машинада терилган бир тонна пахта учун камида 700 сўм;

қўлда терилган ҳар килограмм пахта учун камида 25 сўм.

Жамоа хўжаликларига ҳам теримга ҳақ тўлашни шу тариқа амалга ошириш тавсия этилсин.

Теримда банд бўлган кишилар билан кунлик, беш кунлик, ўн кунлик ҳисоб-китоб қилиш амалга оширилсин.

Марказий банк, «Ўзагросаноатбанк» ва «Ўзсаноатқурилишбанк» пахта теримидаги меҳнатга ҳақ тўлаш учун пулни ўз вақтида бериб туришни таъминласинлар.

8. Республика Марказий банки «Ўзсаноатқурилиш» банкига пахта йиғим-теримига тайёргарлик билан боғлиқ сарф-харажатлар учун махсус кредит ажратиб берсин.

«Ўзқишлоқхўжаликтаъминоттаъмир» комитети таъмирланган техника воситаларини, уларнинг қисмлари, агрегатлари, эҳтиёт қисмлари, аккумуляторлар, шиналар, таъмир материаллари ҳамда махсус коржомаларни хўжаликларга олдиндан пул ўтказмасдан туриб ҳам етказиб берсин.

9. «Қишлоқхўжаликмаш» концерни (ўртоқ Юсупов) «Ўзқишлоқхўжаликтаъминоттаъмир» ва хўжаликларнинг эҳтиёжига яраша эҳтиёт қисмлар ва техникани етказиб бериш чораларини кўрсин, терим даврида машинасозлик корхоналарининг кучи билан шартномалар асосида Сирдарё, Жиззах, Қашқадарё вилоятлари ва Қорақалпоғистон Республикаси хўжаликлари ва таъмирлаш корхоналарига техник ёрдам кўрсатсин.

10. «Ўзбекбирлашув», «Ўзбексавдо» уюшмаси, «Ўздонмаҳсулот» «Ўзозиқовқатсаноат» концернлари қишлоқ аҳолиси ва терим қатнашчиларини ун, гуруч, қанд, ўсимлик ёғи, кир ювиш воситалари ва бошқа зарур моллар билан таъминласинлар.

11. «Ўзшартномасавдо» (ўртоқ Шарипов) жамоа, давлат хўжаликлари, бошқа қишлоқ хўжалик корхоналарини дала шийпонларини тайёрлаш ва терим иштирокчиларига яхши маиший шароитлар яратиш учун зарур қурилиш материаллари, металл, металл прокати, қувурлар ва бошқа жиҳозлар билан таъминлаш масаласини тезкорлик билан кўриб чиқиб ҳал этсин.

12. «Ўзбекистон ҳаво йўллари» миллий авиакомпанияси (ўртоқ Рафиқов), «Ўзқишлоқхўжаликкимё» республика илмий-ишлаб чиқариш бирлашмаси белгиланган муддатларда дефолиацияни ўтказиш учун самолёт ва вертолётлар ажратишни таъминласин, керакли миқдорда ёнилғи ғамлаб қўйсин.

13. Соғлиқни сақлаш вазирлиги жамоа хўжаликлари аъзолари, давлат хўжаликлари ишчилари, йиғим-теримда банд бўладиган барча одамларга тиббий хизмат кўрсатиш юзасидан зарур чораларни кўрсин.

Вазирлар Маҳкамасининг Раиси
И. КАРИМОВ.

Тошкент шаҳри,
1993 йил 31 август.

ВАЗИРЛАР МАҲКАМАСИНИНГ 1993 ЙИЛ 31 АВГУСТДАГИ ҚАРОРИГА ИЛОВА

1993 йилги пахта ҳосили учун белгиланган харид нархлари

(Бир тонна учун сўм ҳисобида)

Пахта толасининг типлари	Пахтанинг саноат навлари			
	I	II	III	IV
ИНГИЧКА ТОЛАЛИ ПАХТА НАВЛАРИ				
1 тип	192000	169200	86400	30360
2 тип	171600	156000	86400	30360
3 тип	158400	140400	86400	30360
ЎРТА ТОЛАЛИ ПАХТА НАВЛАРИ				
4 тип	153000	132000	82680	30360
5 тип	143280	123600	82680	30360
6 тип	112800	102000	78600	30360
7 тип	108960	97920	75840	30360

СУРАТЛАРДА: сессия қатнашчилари. Н. МУҲАММАДЖОНОВ олган суратлар.

УЗУМ УЗИШ ҚИЗҒИН

Халқимиз дастурхонига ширин-шакар узум, майиз етказиб беришга аҳд қилган Наманган районидаги «Шербулоқ» давлат хўжалиги боғбонлари мустақил республикамизнинг икки йиллиги нишонланаётган ҳозирги кунларда ишни янада қизитмоқдалар. Улар етилган маҳсулотларни пешма-пеш тайёрлов ташкилотларига етказиб беришяпти. Боғбонларнинг мақсади аҳолининг узумга бўлган талабини қондиришга ўзларининг муносиб ҳиссасини қўшишдир.

Исроилжон Собиржонов, Борилло Аҳмедов бошлиқ бригадаларнинг ишчилари ҳосилни йиғиштириб олишда пешқадамлик қилишяпти. Уларнинг ҳар бири шу кунгача 30—35 тоннадан узум топширишди. Шунингдек Аҳадхон Маҳмудов, Ҳамидулла Ғаниев бошлиқ бригадаларда ҳам ёз неъматларини саранжомлаш қизғин.

— Ҳосилни йиғиштириб олишга пухта тайёргарлик кўрдик, — дейди давлат хўжалиги директори Зоҳидхон Мўминов. — Жорий йилда режа бўйича давлатга 940 тонна узум топширишимиз керак. Шундан 740 тоннасини шартнома асосида Ҳамдўстликдаги давлатларга етказиб берамиз. Куни кеча Чита вилоятига 80 тонна сара узум жўнатдик. Ҳосил йиғим-теримида етарли шароитни яратиб берганмиз. Ноз-неъматлар пешма-пеш темир йўл бекатига олиб келиниб вагонларга жойланяпти. Бу ишда Мадамин Акбаров бошлиқ бригада алоҳида ғайрат кўрсатмоқда. Улар кунига 30—40 тоннага яқин маҳсулотни жўнатишмоқда.

Ҳосилни йиғиштириб олишда тракторчилардан Обиджон Суярқулов, Жамолиддин Дадақўзиев, шофёрлардан Рустамжон Жўраев, Абдурашид Обидовлар жонбозлик кўрсатишиб, ҳамкасбларига ўрнак бўляптилар.

А. ХОЛМИРЗАЕВ.

ТЎЙ ТЎЙГА УЛАНДИ

Кейинги бир-икки йилда чўлқуварлар макони — Зафарободга йўлим тушса, ҳар гал янгиликни кўраман: ё кўчалар равонлашган, ё усти ёпиқ бозор қад ростлаган, ё янги ўйингоҳ фойдаланишга топширилган бўлади. Марказий қўрғон мисоли мўъжаз шаҳарча. Нафақат бу ер, балки хўжаликлардаги истиқоматгоҳлар ҳам чирой очиб, тоза-озода масканларга айланган. Райониннг 20 йиллиги боис, навбатдаги ташрифимда яна теваракка разм солдим. Суви лимо-лим бетон канал билан бўйлашиб кетган шоҳ йўлнинг икки томони ҳам кенгайиб, қайта асфальт тўшалибди.

Дарвоқе, бу сафар келишдан мақсад район тўйига қатнашиш эди. Тантана ўтадиган жой — ўйингоҳдан келаётган карнай-сурнай наволари, куй-қўшиқлар кўнгилни шодлантириб, ўзига чорлайди. Ҳар тарафдан одамлар шу ёққа ошиқишади. Оқимга қўшилиб, қўш табақали дарвозадан ичкарига қадам қўйдик. Воажаб. Кўз ўнгимиздаги манзарадан диллар бир зум орзиқиб, қувончимиз жўшиб кетди. Ўйингоҳ нақ тўйхонанинг ўзи. Ўнг томонда ёнма-ён қурилган енгил айвончалар атрофи гавжум. Ҳар бирининг ичида ҳам, олдида ҳам каравотлар ва ўриндиқлар қўйилиб, жой ҳозирланган. Кираверишда эшик, пештоқида хўжалик ё ташкилот номи ёзуғлиқ. Бошқа тарафда савдо-сотиқ авжида. Яна бир ёнда эса ҳар турли овқатлар ҳиди иштаҳани қитиқлайди. Ўйингоҳ ўртасида саҳнли айвонча. Ундан нарироқда полвонлар баҳси қизғин.

Худди шу кезда вилоят ҳокими А. Тошкенбоев бошлиқ гуруҳ айланиб юрган экан. Фурсатдан фойдаланиб ҳокимни суҳбатга тортдик.

— Зафаробод келажаги порлоқ районлардан бири, — деди Алишер Холмуродович. — Сўнгги йилларда унинг номи вилоятдагина эмас, республикамизда ҳам илғорлар қаторида тилга олинаяпти. Бу бежиз эмас. Ўтган йили у пахта тайёрлаш борасида кўпчиликка ибрат бўлди. Барча зафарободликларни бугунги байрам билан самимий қутлайман.

Тантананинг расмий қисмини район ҳокими Собиржон Абдусатторов очди. У босиб ўтилган йўл ҳақида гапирди. Район тарихи қисқа туюлса-да унутилмас воқеаларга бой.

Ўтган давр мобайнида районда рўй берган ўзгаришлар беқиёс. Кўркам истиқоматгоҳлар, кўплаб маданий-маиший бинолар, соғлиқни сақлаш муассасалари барпо қилинди. Транспорт, алоқа, савдо, маданий ва тиббий хизмат соҳалари тараққий этди. Айни пайтда зафарободликлар бозор иқтисодиёти қийинчиликларига қарамасдан зўр кўтаринкилик билан меҳнат қилмоқдалар.

Жиззах вилояти ҳокими Алишер Тошкенбоев, Пахтакор райони ҳокими Ўктам Олимов, «Ўзбекистон адабиёти ва санъати» газетаси бош муҳаррири Аҳмаджон Мелибоев, Зафаробод район фахрийлар кенгаши раиси Мусо Саъдиев ва бошқалар байрам иштирокчиларини самимий қутладилар. Шундан сўнг навбат куй-қўшиққа, ўйин-кулгига берилди. Яна теваракни карнай-сурнай садолари тутди. Даврага келин-куёвлар кириб келишди. Жажжи қизалоқлар, мунис онахонлар лапар ва рақслари билан барчага шодлик улашдилар. Райониннг 20 йиллик тўйидан бошланган хурсандчиликлар мамлакатимиз мустақиллиги тантаналарига улашиб кетади.

Эргаш ИБРОҲИМ,
«Қишлоқ ҳақиқати»нинг махсус мухбири.

КЎРКАМ БИНО, СЎЛИМ САЙИЛГОҲ

Юртимиз истиқлолининг икки йиллиги арафасида қибрайликлар ажойиб совға олишди. Район марказида тўртта кўркам бино ҳамда иншоотдан иборат қурилиш-меъморчилик ва ёдгорлик мажмуи фойдаланишга топширилди. Булар қоқ ўртасида мармар ёдгорлик ўрнатилган Мустақиллик майдони, автобуслар шоҳбекати, ресторан ва усти ёпиқ бозордир.

— Уларни барпо этишда барча қурилиш ташкилотларимиз ўз ҳиссаларини қўшдилар, — дейди район ҳокими, Ўзбекистон халқ депутати Акбарали Йўлчиев. — Одамлар сидқидилдан ишлашганини таъкидлаш лозим. Дам олиш кунлари юртдошларимиз ҳашарга чиқиб, бинокорларга кўмаклашдилар.

Бу обидаларнинг ҳар бири алоҳида таърифга лойиқ. Зукко, зийрак муштарий буни сувратлардан илғагандир. Келинг, биз ҳам ўз тасаввуримизни Қибрайга йўли тушган меҳмон сифатида баён этайлик.

Саёҳатимиз шоҳбекатдан бошланади. Автобусдан тушгач ҳашаматли бинога нигоҳ тўқнашади-ю бир зум ҳайратда қоламиз. Ахир яқин-яқингача бу ер кўримсиз эдида. Энди замонавий, баланд бино қад ростлабди. Ичи кенг, саранжом, атрофи тоза-озода. Киши дили яйрайди. Элнинг оч-тўқлигини бозори белгилайди. Ўша ёққа йўл оламиз. Чор тарафда «Қибрай деҳқон бозори» деб бежирим ёзилган жозибали усти ёпиқ бино узоқдан кишини ўзига чорлайди. У чиройли услубда, ихчам қурилган. Ичкариси ораста, саришта, сотувчига ҳам, олувчига ҳам қулай. Ёнма-ён ўттизта дўконда ноз-неъматлар, маҳсулот ва товарлар сероб.

Овқатланиб, нафас ростлаш учун «Қибрай» ресторани мунтазир. Қўш қаватли емакхона илгари кўримсиз эди, тўлиқ қайта таъмирланди, ён-веридан қўшилди. Олди нақшинкор, кўриниши мафтункор, безаклар, ҳашамдор гуллар диққатни тортади. Тамадди қилгач, мармар ёдгорлик кўкка бўй чўзган, атрофи гулзор билан ўралган, очиқ, баҳаво майдонга чиқамиз. Бу жойга Мустақиллик дея ном берилибди. Сербарг дарахтлар остига қўйилган ўриндиқларда ҳордиқ чиқариб дам оламиз.

Хуллас, Қибрайда киши баҳри-дилини очадиган, кўрса кўргулик, юрса юргулик бир жой қилинибдики, бинолар ҳам, ёдгорлик ҳам теваракка, байрамга кўрк, жозиба қўшиб турибди.

Н. МУҲАММАДЖОНОВ
олган суратлар.

ҚАТРА

Шерни шер деб билма,
тутсанг қафасда,
Сичқон ҳам ўлдирар
уни бирпасда.

* * *

Кимки олайтирса
халқ ҳақига кўз.
Ўлганда ҳайф эрур
кафан бўлса бўз.

* * *

Тузинг еб тупурса,
тузлуғингга гар.
Билгинким, ёмондин
ёмон баччағар.

* * *

Одамнинг чаёни
чаёндан ёмон,
У чақса қолгайсан
камдан-кам омон.

Икром СУЯРҚУЛОВ.
Дўстлик тумани.

ТУРФА ОЛАМ

● Бир пиёла аччиқ чойда 0,05 граммга яқин кофеин бўлиб, бу пиркофеи хаб дорисидаги кофеин миқдорига тенг. Бир пиёла аччиқ чой бош оғриғини қолдиради.

● Японияда ғалати кузатув ўтказилди. Агар эмизикли аёл мумтоз куйларни тингласа унинг сути кўпаяр, жаз ва замонавий мусиқалар эса аксинча, сутни камайтирар экан.

● Ёввойи қуёнлар шикастланганда ярасидаги қонни тўхтатиш учун ўргимчак инини йиғиб ўша жойга суртади.

● Ҳайвонлар таркибида биологик фаол моддалар бўлган кўлмак сувни, шунингдек, таркибида карбонат ангидрид, олтингугурт, темир бирикмалари бўлган сувни мириқиб ичади.

● Кўпинча жониворлар чумоли ини устида ағанашади. Бунда чумолилар ҳалиги ҳайвонга мўр-малахдай ёпишади ва ўздан чумоли кислотаси ажратади. Ҳайвонлар шу йўсинда турли касалликлардан қутилишади.

А. АКБАРОВ
тўплаган.

«ҚИШЛОҚ ҲАҚИҚАТИ»НИНГ «ҲОЖАТБАРОР» ТАРҒИБОТ-ТИЖОРАТ ХИЗМАТИ
МУЛОҚОТ УЧУН ТЕЛ: 33-44-43, 32-54-44, 32-56-34, 32-56-25
БУЮРТМАЛАРИНГИЗ ТЕЗДА АДО ЭТИЛАДИ

ТОШКЕНТДАГИ ТАШКИЛОТ

—Қишлоқ хўжалиги маҳсулотларини, шу жумладан қуруқ пиёз, сабзи, карам, майиз, барғак, туршак, компот учун қуруқ мевалар аралашмаси, ерёнғоқ, ёнғоқ, бодом, гуруч, узум;
—ёғоч-тахта, ДВП, ДСП, фанер;
—енгил автомобилларни

СОТИБ ОЛАДИ

— МТЗ-80 Д-240, МТЗ-80 Д-243 МАРКАЛИ ТРАКТОРЛАРНИНГ ДВИГАТЕЛЛАРИНИ;
— ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИГИ МАҲСУЛОТЛАРИНИ

СОТАДИ

УШБУ ТАШКИЛОТ ҚОЗОҒИСТОН ВА РОССИЯДАН ЎЗБЕКИСТОНГА ПУЛ МАБЛАҒЛАРИНИНГ ЎТКАЗИЛИШИНИ ТАЪМИНЛАЙДИ.

ҚЎШИМЧА МАЪЛУМОТЛАР УЧУН ТОШКЕНТДАГИ ТЕЛЕФОНЛАР: 8—(3712)-68-73-34; 34-34-09.

ФАРҒОНА ВОДИЙСИДАГИ БАРЧА ЖАМОА ВА ДАВЛАТ ХЎЖАЛИКЛАРИ РАҲБАРЛАРИ ДИҚҚАТИГА!

Наманган вилояти ичимлик сув таъминоти ишлаб чиқариш трести жамоа ва давлат хўжаликлари аҳолисига хизмат кўрсатади. Жойларда тоза ичимлик сувга бўлган талабни қондириш вазифасини бажарамиз. Аввал ишлатиб келинган ва ҳозир яроқсизга чиққан артезиан қудуқларни қайта таъмирлаб, мунтазам фойдаланишга кафолат берамиз.

Қишлоқ жойларидаги сув тармоқлари бўйича ҳам ана шундай ишларни бажарамиз. Бундан ташқари янги артезиан қудуқлар кавлаш, суғориш тармоқларини барпо этиш ва уларни мунтазам ишлатишни ҳам таъминлаймиз. Энг муҳими жамоа ва давлат хўжаликларига бажарилган иш учун имтиёзли хизмат кўрсатамиз. Барча маълумотлар юзасидан қуйидаги манзилгоҳга мурожаат этилсин.

Наманган шаҳри, Садриддин Айний кўчаси 17-уй. тел. 4-27-43, 4-28-81, 4-22-62.

ХЎЖАЛИК, КОРХОНА РАҲБАРЛАРИ, ИШБИЛАРМОНЛАР ДИҚҚАТИГА

ҒИШТ ТАЙЁРЛАШ УСКУНАЛАРИ КЕРАКМИ? МАРҲАМАТ!

Ҳозирги пайтда қишлоқларимизда якка тартибда уй-жойлар қуришга, бошқа иморатларни тиклашга бўлган талаб-эҳтиёж тобора ортиб бормоқда. Бунинг учун биринчи навбатда бинокорлик материаллари, шу жумладан, ғишт талаб этилади. Шу масалада Сизга Тошкентдаги «Бурч» ташкилоти амалий ёрдам беришга тайёр. Бу ерда бир неча хил, яъни соатига 150 тадан тортиб 600 тагача ғишт тайёрлаш қувватига эга бўлган ускуналар ишлаб чиқарилмоқда. Улар ёрдамида оддий тупроқ зичланиб, прессланиб пишиқлиги ва мустаҳкамлиги камида 50 марка бўлган ғишт тайёрланади.

«Бурч» ташкилоти ўзи тайёрлаган ускуналарни йиғиб, ишга шай ҳолга келтиради, улардан фойдаланишга ўргатади ва тузатиш-техник хизмат кўрсатиш билан боғлиқ юмушларнинг адо этилишига кафолат беради. Ускуналарни сотиб олишга ва кўрсатиладиган хизматга ҳақ тўлаш пул ўтказиш йўли билан амалга оширилади.

Манзилгоҳ: 700143, Тошкент, Ф. Хўжаев кўчаси, 34-уй, 301-хона, телефонлар: 62-52-91 (кундузи); 22-32-51 (кечқурун).

ИННОВАЦИЯ ФИРМАСИ
ВОСТОК
VOSTOK innovation Company

Пахтачиликда ишлатиладиган пуркагич ОВХ-28А ва ОВХ-600 чанглатгичларига эга бўлган хўжалик раҳбарлари, агрономлар, муҳандислар ва ўсимликларни ҳимоя қилиш хизматларининг раҳбарлари диққатига!

Агар:
- чанглатгичларингиз ишлаш жараёнида иш суюқлигини қамровнинг бутун кенглиги бўйлаб бир текисда таратишини;
- қимматбаҳо модда сарфини камайтиришни;
- далаларга қайта-қайта ишлов берилишини истисно қилишни;
- пестицидларнинг атроф муҳитга таъсирини камайтиришни истасангиз,- бизга мурожаат қилинг.

Чанглатгичнинг чанглатувчи ишчи органи учун биз ишлаб чиққан соддагина қурилма ана шуларнинг барчасини таъминлайди.

Манзилимиз:
Тошкент шаҳри, 4-Жуковский ўтар кўчаси, 15-уй;
телефонлар: 33-56-01, 33-15-93 (соат 9.00 дан 17.00 гача).
Барсук Ирина Анатольевнани сўрайсиз.

ХЎЖАЛИКЛАР, КОРХОНАЛАР, ТАШКИЛОТЛАР ҲАМДА БАРЧА ФУҚАРОЛАР ЭЪТИБОРИГА

ГАЗЕТАМИЗДА СИЗНИНГ РЕКЛАМА, ҚУТЛОВ, ТАБРИКНОМА, ОЛДИ-СОТДИ ХУСУСИДАГИ ЭЪЛОНЛАРИНГИЗ ТЕЗДА БОСИБ ЧИҚАРИЛАДИ.

Манзилгоҳимиз: Тошкент шаҳри. Матбуотчилар кўчаси, 32-уй, 546-хона.
ХАТ ЁЗИНГ, ТАШРИФ БУЮРИНГ, ҚЎНҒИРОҚ ҚИЛИНГ.

Ўзбекистон Республикаси Маданият ишлари вазирлиги Тошкент маданият техникуми жамоаси техникум хўжалик ишлари мудири М. Жабборовга онаси

Ойшахон ЖАББОРОВАнинг

вафоти муносабати билан чуқур таъзия изҳор этади.

Чет элликларнинг дил изҳори

ОТА ЮРТ ИҚБОЛИ

Мен жаннатмакон диёрга — ота юртимизга илк бор ўтган йили келгандим. Ўшанда «Узсельхозснабремонт» давлат-ширкат қўмитаси раҳбарлари билан учрашиб, Бўка шаҳрида аккумулятор ишлаб чиқарадиган қўшма корхона барпо этиш тўғрисида шартнома тузгандим. Ҳар икки томон ўз зиммасидаги мажбуриятни вақтида бажаришга интилгани туфайли ишлар жадаллашиб кетди. Дарҳол жой тайёрланди. Бизнинг юртдан машина-ускуналар келтирилди. Корхона қурилиши бултур декабрда бошланган бўлса, бу йил июлнинг дастлабки кунида уни тўла қувват билан ишга туширишмумкин бўлди.

Корхона очилган куни онадан қайта туғилгандек бўлдим. Негаки ота юртимда завод қуриб, биродарларимга озми-кўпми ёрдамим тегди.

Ушбу корхонани қуришда мен билан бирга Дурсун Эфэ, Раззоқ Дурмас ва бошқа юртдошларим ҳам сармояларини билан ҳисса қўшдилар. Завод ўз маҳсулоти билан дунёдаги турдош корхоналардан асло қолишмайди. Иш бир сменада ташкил қилинса, йилига 200 минг дона аккумулятор ишлаб чиқарилади. Унинг нархи арзон, ишлаши пухта, чидамли.

Ҳамкорлигимиз шубҳасиз Ўзбекистон истиқлолининг мевасидир. Ота юртимиз мустақил давлат бўлганини эшитганимда бениҳоя қувонгандим. У билан борди-келдимиз кучаяётганлиги, биргаликда ишлаётганимиз янада шодлантираяпти. Шу шодиёна кезларда ўзбек қардошларимизга энг самимий тилакларимизни билдирамиз.

Аҳмад БЕКТОШ,
Туркиядаги «Епсан» коллектив ширкати президенти.

БИР УМР МАФТУНИМАН

Ўзбекистонга келиб, юртингиз тузини тотиб юрганимга тўрт йил бўлаяпти. Дастлаб бир йил тайёргарлик кўрдим, сўнгра уч йил аспирантурада ўқидим. Тошкент давлат аграр дорилфунунида кечган давр, сўлим пойтахтингиз жамоли бир умр ёдимдан чиқмайди. Нимасини айтай, юртингиз, одамларингиз бебаҳо. Улар ҳақида ҳар қанча гапирсам ҳам озлик қилади. Илмий раҳбарим, аграр дорилфунуннинг «Қишлоқ хўжалиги корхоналарида ишлаб чиқаришни ташкил этиш» кафедраси доценти, иқтисод фанлари номзоди Б. Раҳимов хизматларини, инсоний ёрдамини айтмасам бўлмайди. Борий ака тиниб-тинчимас, янгиликка ташна, пухта билимдон инсонлардан. Ҳузурига борсангиз ширин сўзини, кўмагини сира аямайди. Бағрикенг, очиққўнгил, меҳмондўст бу кишидан бир умр қарздорман. Б. Раҳимов раҳбарлигида номзодлик ишимни шу йил май ойида муваффақиятли ҳимоя қилдим. Илмий ишни тайёрлаш жараёнида Тошкент вилояти жамоа хўжаликлари сутчилик-қорамолчилик фермалари иши билан танишдим, уларда меҳнат унумдорлигини ошириш йўлларини ўргандим. Дарвоқе, Борий Раҳимов мендан ташқари ироқлик Ержаник Тиракос Богос, Маамон Аҳмад Жабаур, суриялик Аль-Атвон Самон, чадлик Муҳаммад Аҳмад Макка сингари хорижий ёшларни ҳам шогирдликка олиб, фан номзоди қилиб етиштирган.

Ўзбекистон ҳаётида кейинги йилларда рўй берган унутилмас воқеаларга мен ҳам шоҳидман. Юртингиз мустақиллик эълон қилганида барча қатори дилдан қутлаб, астойдил севингандим. Истиқлолнинг бир йиллиги тантаналари кўз ўнгимда ўтди. Мана, мустақиллигингиз икки ёшга тўлди. Унинг шодиёнаси аллақачон диёрингиз кишилари қатори мен каби хорижликлар, меҳмонлар қалбини ҳам ром этган.

Фам Суан ЗАНГ,
иқтисод фанлари номзоди,
Вьетнам.

Бош муҳаррир Н. ЁҚУБОВ.

Рўзнома таҳрир ҳайъати: Н. ҚАЮМОВ, М. ИСЛОМОВ, М. МИРЗАЕВ, Ҳ. РАҲМАТИЛЛАЕВ, М. ҚАЮМОВ (бош муҳаррир ўринбосари), С. САЙДАЛИЕВ (бош муҳаррир ўринбосари), О. ҒОФУРОВ, (масъул котиб), Н. ОРИФЖОНОВ, К. РИХСИЕВ, Э. ИБРОҲИМОВ, Р. БОБОМУҲАМЕДОВ.

МУАССИСЛАР: Ўзбекистон Республикаси Қишлоқ хўжалиги вазирлиги, «Узплодоовощвинпром» концерни, Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлиги, «Қишлоқ ҳақиқати» журналистлари жамоаси.

МАНЗИЛГОҲИМИЗ: 700083, ТОШКЕНТ, МАТБУОТЧИЛАР КЎЧАСИ, 32.

ТЕЛЕФОНЛАР, Муҳаррир ўринбосарлари —33-44-43, 33-16-27. Масъул котиб—33-09-93, Масъул котиб ўринбосарлари—32-56-25. Деҳқончилик бўлими—32-56-35, 32-54-51, 33-09-93. Қайта ишлаш саноати бўлими—32-56-31. Ижтимоий ҳаёт бўлими — 32-56-34. Чорвачилик бўлими—32-56-22. Мелиорация ва қишлоқ қурилиши бўлими — 32-56-33. Маданият, адабиёт ва санъат бўлими — 32-56-36, 33-09-93. Ахборот ва спорт бўлими — 32-54-54. Шикоят, хат ва маъмурий органлар бўлими — 32-54-49, 32-54-52. Безатиш бўлими — 32-58-79.

Рўйхатдан ўтиш тартиб № 000096. Буюртма Г-533. 29070. нусхада босилди, ҳажми 2 босма табоқ. Офсет усулида босилган, қоғоз бичими А—2. Босишга топшириш вақти 21.00. Босишга топширилди — 21.30

Ўзбекистон Республикаси Президенти Маҳкамасининг Ишлар бошқармаси ҳузуридаги «Шарқ» нашриёт-матбаа концерни. Корхона манзили: «Буюк Турон» кўчаси, 41-уй. 1 2 3 4 5 6.